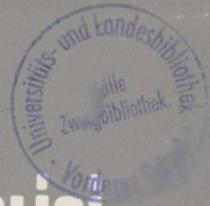

04SA 1010, Kapsel 4

1977

MILLET MECLİSİ BÜTÇE GÖRÜŞMELERİ

DP Gurup Başkan Vekili
ÖZER ÖLÇMEN'in

KONUŞMASI

1977

MİLLET MECLİSİ BÜTÇE GÖRÜŞMELERİ

DP Gurup Başkan Vekili

ÖZER ÖLÇMEN'in

KONUŞMASI

MILITÄR
BÜCHER

1977

✓

04SA1010(4)

DR. GUNNAR BOSTEN VORLESUNG
ÜBER ÖL- und GEMIN

KONFERENZ

İKİNCİ OTURUM

Açılış Saati : 15.00

BAŞKAN : Başkanvekili Mehmet Altınsoy
DİVAN ÜYELERİ : Cemil Erhan (Ağrı), Halil Karaatlı (Bursa)

BAŞKAN — Millet Meclisi Genel Kurulunun 46 ncı birleşiminin 2 ncü oturumunu açıyorum.

BAŞKAN — 1977 malî yılı Bütçe Kanun tasarısının tümü üzerindeki görüşmelere devam ediyoruz.

Komisyon ve Hükümet yerlerini almışlardır.

Söz sırası Demokratik Parti Grubu adına sayın Özer Ölçmen'de.

Buyurun sayın Ölçmen. (DP sıralarından alkışlar)

DP GRUBU ADINA ÖZER ÖLÇMEN (Konya) — Sayın Başkan, Yüce Meclisin saygı değer üyeleri;

DP Grubu adına 1977 malî yılı Bütçe Tasarısı üzerinde Grubumun görüşlerini arz etmek üzere huzurlarınızda bulunuyorum.

DP Grubu adına ve şahsım adına Yüce Heyetinize saygılar sunarak sözlerime başlamak istiyorum.

Muhterem üyeler, maruzatım üç bölüm içinde olacaktır. Birinci bölümde Türkiye'nin içinde bulunduğu ekonomik durum, 1977 malî yılı Bütçe Tasarısının getirdikleri ve getirmedikleri anlatılacak. İkinci bölümde ise; bu Hükümetin 1975 yılında Hükümet Programında vaadettiği hususların bugünkü durumları incelenecek. Üçüncü bölümde ise; Türkiye'nin içinde bulunduğu dış politik, iç politik ve ekonomik politik çıkmaz tahlil edildikten sonra Grubumun reyinin renginin gerekçesi ve tahlili yapılacaktır.

Muhterem üyeler, birinci bölümde 1977 Bütçesinin hangi siyasî ortamda müzakere olunmakta olduğunu tahlil ederek maruzatımıza başlamak istiyorum :

1977 yılına ait Bütçe Tasarısının Meclislerimizdeki müzakereleri muhakkak ki siyasî tarihimize en talihsiz görüşmeler olarak geçecektir. Çünkü, bütçeleri hükümetler hazırlarlar ve bu ekonomik ve siyasî belgeler onu hazırlayan hükümetlerin

bir nevi hâl ve gidiş karnesi niteliğinde kabul edilirler. Ama bu gün karşımızda bu bütçenin sahibi olması gereken hükûmetin fiilen varolup olmadığı dahi tartışma konusu haline gelmiştir. İcradaki müesseriyeti, partizanlık gayretkeşliği dışında tamamen kaybolmuş bulunan bu hükûmetin varlığının yalancı şahitleri olarak sadece Televizyon ekranları, bir de bindikleri kırmızı plakalı otomobiller kalmışlardır.

Bu hükûmetin varlığından şüphe eden sadece vatandaş değildir. Bizzat hükûmetin kendisi de kendi mevcudiyetini inkâr eder hale gelmiştir. Hükûmeti oluşturan partiler birbirleriyle didişmekten, Devlet işi görmez olmuşlardır. Son aylarda hangi partinin diğer ortağına muhtıra veya ultiimatom verdiği, hangisinin ne zaman Hükûmetten çekileceğinin hesabını muhalefet olarak biz bile tutamaz olduk. Varın Devlet kapısının hizmet bekleyen vatandaşın durumunu siz hesaplayın.

Hükûmet partileri bir işporta pazarlığı içinde Devletin kesesinden ve milletin sırtından taviz alışverişine girişmişlerdir. Sanki verilenler milletin kesesinden ve Devletin kasasından çıkmıyormuşcasına hergün kıyasıya bir pazarlık sürdürülmekte ve o günün galibi ertesi günkü gazetelerde Hükûmet içi taviz turnuvasının galibi olarak ilân edilmektedir. Hükûmetin içindeki bu keşmekeş haliyle bürokrasiye de intikâl etmiş ve Devlet çarkı kâh durur kâh gıcırtilarla kıpırdanır bir adalete itilmiştir.

Her ortağın kendine ait bakanlıklara doldurduğu parti militanları o kuruluşun esas bürokrat kadrosunu da tarafsız Devlet hizmeti göremeyecek şekilde tahakkümleri altına almışlar ve bu suretle ilgili partinin ilçe başkanının pusulaları amirin emrinden daha geçerli hale sokulmuştur.

Bu Hükûmetin çalışma felsefesi hukukun ve kanunların değil, menfaatin üstünlüğü üzerine kurulmuştur. Kanunu uygulamayan hükûmetlerin ergeç yakasını kaptıracakları tehlike kanunsuzluklardır. Nitekim bu Hükûmet de yakasını kanunsuzluklara kaptırmıştır, anarşiye kaptırmıştır, rüşvete, yolsuzluğa, ihtikâra kaptırmıştır. «Anarşi Hükûmetin boyunu aştı» diyen bu Hükûmetin başıdır. Başbakandır. Üniversite kampüslerinden sokaklara sıçrayan çılgın katlian, artık sadece çatışan öğrencileri değil, bigünah polisleri, jandarmaları, beğçileri bu arada yoldan geçen zavallı çocukları ve analarını da kurban listelerine eklemeğe başladı. Sokak anarşisinin günlük kurban ortalaması birden ikiye, son haftalarda maalesef üçe yükseldi.

Kimi doktorluğun, kimi mühendisliğin eşiğinden gençliği- nin baharında hayatına son verilen bu gençler için basını- mız cetelede tutuyor. Patronlarının siyasî ve ticarî eğilimlerine göre, sizden şu kadar ölü, bizim şehidimiz bu kadar diye. Siz onu gidinde bir de analarına, babalarına sorun.

Fânî acıların en büyüğü olan evlât acısını kimseye tattır- mamasını Cenab-ı Haktan niyaz ederek sözlerime devam et- mek istiyorum.

Türkiye'de anarşiyi aşırı solun başlattığı bir vakiadır. Biz DP. olarak kurulduğumuz günden beri anarşinin önlenmesi için legal güçlerle mücadele edilmesi gerektiğini savunduk. Güçlü ve inandırıcı hükümetlerin bunu başarabileceğine inandık ve inanıyoruz. Bu hükümetin başında bulunan zevatin bu güçten ve dirayetten mahrum olduklarını bildiğimiz için bu hükümeti desteklemedik. Nitekim tahminlerimiz geçen zaman içinde doğ- ru çıkmıştır. Bu hükümet komünizmi de, anarşiyi de Kanun ve Devlet gücüyle önleyememiştir. Öylesine önleyememiştir ki karşıt gruplar adı altında çarpıştırılan gençler yetmiyormuş gibi solun içindeki gruplar dahi Ankara meydanlarında birbirleriyle mey- dan muharebesi yapabilecek ortama kavuşmuşlardır.

Çin ile Rusya arasındaki ideolojik ve stratejik savaş maale- sef iki hatta önce Ankara'nın meydanlarına kadar taşınabilmiş, Türkiye'nin sorunları çözüme kavuşmuş da sıra Çin'e Maçin'e gelmiş gibi Maocularla Leninciler başkentte silâhlı sopalı bir- birlerine girebilmişlerdir. Ve biz de Türkiye'de hâlâ bir hükü- meti, hem de komünizme karşı kurulmuş bir sözde cephe hükü- metini var sayarak onun bütçesini burada konuşmak bahtsızlı- ğıyla karşı karşıyayız.

Bu hazin olaylar cereyan ederken hükümetin başı «anarşi- nin boyunun hükümeti aştığını, elde son iki tedbir kaldığını, onların da sıkıyönetim ve üniversitelere el koymak olduğunu» beyan ediyor. Ertesi gün aynı hükümetin Başbakan Yardımcı- sı ve ikinci ortağı sıkıyönetime ve üniversitelere el koymağa ge- rek olmadığını ilân ediyor. Bir başka gün hükümetin 4. ortağı bu hükümetin komünizm ve anarşiyi önliyiyeceğini ve hükü- metten çekilmeyi düşündüklerini açıklıyor. İkinci ortak, bir mil- lî kuruluş olması gereken TRT'nin, birinci renksiz ve masonik ortağın meddahlığını yaptığını söylerken, 3. ortak çıkıyor 2. or- tağın Atatürk'e söverek teokratik esaslar getirmeğe çalıştığı- dan yakınıyor, ibadethaneler parti amaçlarına hizmet ediyor, anarşiyi, rüşvetlerle mücadele edilmiyor diyor. (Bi

rinici ortağın başmakale yazarları bunların tümü için «kaç sandalyeleri var ki, cürümleri kadar yer yakarlar» diye makale yazıyor. Ve sonra bunlar bir araya gelip memleket meselelerini birlikte sözde çözümlüyorlar ve bunun adı da hükümet oluyor, hizmet görüyor oluyor, memleketi hükümete bırakmadılar diye bazı çevrelerce üstelik aferin verilip sırtları sıvazlanıyor. Yazıklar olsun! Hatta devletimizin başı olan Sayın Cumhurbaşkanına hükümetin bir kanadı bu hükümetle komünizmle, anarşiyle, yolsuzlukla mücadele edilemediğinden, anayasasının ihlâl edildiğinden, dış politikada birlik sağlanamadığından şikâyet ediyor da basının yazdığına göre Sayın Cumhurbaşkanı o Başbakan Yardımcısına hükümetten ayrılmamasını tavsiye ediyor. Bu haberin Sayın Cumhurbaşkanı adına doğru olmamasını temenni ederiz. Bize göre Cumhurbaşkanlarının Anayasadan ve yeminlerinden aldıkları yetkileri ılımlı kuvvet ayrılığı sisteminin başı olması yönünden 1924 Anayasasındakinden daha fazladır. Bu durum karşısında kendisine kasıtlı olarak yetkisizlik kompleksi aşlamaya çalışan çevreler mi mevcuttur diye düşünmek zorunda kalıyoruz. İster istemez bu düşünceye bizi iten bir misâl var çünkü önümüzde. Zira iki yıl önce bu hükümetin ortaklarının sandalye sayısı hükümet kurmağa kâfi gelmediği bir zamanda DP'nin parçalanması hesaplarına itibar edilerek Sayın Demirel'e Başbakanlık görevinin verilmesinde gene aynı çevrelerin bir hayli rolü olduğunu bilmekteyiz.

Uzun zamandır bu Hükümetin meseleleri görüşmek için toplantı da yaptığına şahit olamamaktayız. Şayet tek tük biraraya gelmişlerse ya içlerinden yedikleri ya da dışarıdan verilen muhtıraları müzakere etmekten başka işleri görüşmeğe vakitleri olmadığı anlaşılmaktadır. Bir zamanlar kendisini uyararak için verdiğimiz 72 ler muhtırasını «Ben kimseyle muhtıra vasıtasıyla görüşmem» diye elinin tersiyle iten Sayın Demirel arkasından 12 Mart muhtırasına boyun eğmek zorunda kalmıştı. Bu gün gene hükümet içi ve hükümet dışı mükâlemelerin muhtıralar vasıtasıyla yürütmekten başka yolu kalmamış gibi görünmektedir. Bu sefer de çaresizlik içinde bir sıkıyönetime sarılmakta, hem kendi hükümetinden hem de askerî şuradan red cevabı almaktadır. Kendini destekleyen çevrelere verdiği konferansta bu anayasadan ve bu anayasasının getirdiği müesseselerden şikâyet eden Sayın Demirel'e bizim de bir sorumlumuz olacak. Bu şikâyetleri yeni mi akıllarına gelmiş. 12 Mart'tan sonra Anayasa değişiklikleri yapılırken AP'nin Anayasayı değiştirmeğe

yetecek 312 parlamenterleri yok mu idi? Bu değişiklikleri hazırlayan partiler arası komisyonda DP bu yönde teklifler verirken AP temsilcileri ne için kendi tekliflerini vermemişler veya bize iltihak etmemişlerdir? Bütün bunlar bu hükümetin başının sade kendine değil bu hükümete de damgasını vuran «Dün dün-dür, bugün de bugün» felsefesinin tipik örnekleridir.

Bugün maalesef anarşinin olağan sayıldığı, vurguncunun vurgununun, rüşvetçinin rüşvetinin yanına kâr kaldığı, sokaklarda vurulan gençlere sadece analarının ağladığı, devletin yüksek öğrenim kurumlarının % 90 ının kapılarını kilitlemek zorunda bırakıldığı, ordumuzun malzeme ihtiyacını temin edemediği devlet çarkının durmak üzere olduğu bir ortama getirilmiş bulunuyoruz. Bunun baş müsebbibi olarak da karşımızda bize göre varlığını yitirmiş, bazılarınca da, mühleti belirsiz muhtıralara göre son nefesini ayarlayan bu hükümeti görmektediriz.

İşte bu hükümet devletin temellerinin sarsıldığı, arasına dinamit sokulduğu bir ortamda kimi çoktan işletmeye açılmış. kiminin arsası dahi satın alınmamış bir takım tesislerin göstermelik temel atma törenlerinde Karataş ekranlarına poz vermekle meşguldür.

İçerde bu keşmekeş süregiderken dünya dengesi içinde Türkiye'nin «yalnız adam» statüsü daha da vahimleşerek devam etmektedir. Bağlı olduğu paklardaki partönerlerine haklılığını isbatlayamamış, bağımsız bloka ve müslüman ülkelere ciddiyet ve samimiyet telkin edememiş, komşularının ise istikrarına inandıkları bir dış politika Türkiye'yi iç açmazlarının yanısıra bir takım önemli ve hayati dış açmazla da karşı karşıya getirmiş bulunmaktadır.

1977 yılının Bütçe Tasarısını işte böyle bir iç ve dış ortam içinde görüşmeğe başlamış bulunuyoruz.

Sayın Milletvekilleri, Bütçenin hazırlanışı, bağlanması, müzakeresi ve oylaması bugüne kadar gelmiş bütçelerin içinde en laubali ve en gayri ciddi bir bütçedir.

1977 Malî yılı Bütçe Tasarısı gerek hazırlanışı, gerek bağlanması, gerek müzakeresi ve gerekse Senato oylaması yönünden gayri ciddi ve laübalilik örneğidir.

Bu tasarının hazırlanışı sırasında Plânlama uzmanlarının görüşleri kaale alınmamıştır. Hazırlanış sırasında genel ekonomi dengesi değil, partizanlık dengesi esas alındığı için bütçe bir taviz yağmasına uğramıştır. Bütçe tam sözde denkleştirilip bağ-

lanıldığı ve Meclislere verileceği gün ortaklardan birinin ulti-matomuyla son dakikada karşılıksız 15 küsur milyar lira artırılarak şişirilmiştir. Bütçe Plân Komisyonundaki müzakerelerde de bu sefer öbür ortakların yağmasına uğramış, 5 milyar 800 milyon TL. kendi partilerine bağlı bakanlıklara ödenek konulmak suretiyle Konsolide bütçe rakkamı 225 milyar 800 milyona şişirilmiştir. MSP Genel Başkanı. Başbakan Başyardımcısı, Ekonomik Kurul Başkanı ve Prof. Dr. Sayın Necmettin Erbakan bakın bu konuda ne diyor.

«Bütçe Plân Komisyonunda AP'li üyeler çoğunlukta oldukları için AP'sine bağlı Bakanlıkların bütçelerine kaynağı bulunmadığı halde 5,8 milyar TL. ödenek koydurdular. Bu meblağın 3,5 milyara yakını AP'li Köyişleri Bakanının emrine verilecek, o da bunu seçimlerde köylerde partisinin propagandası için kullanacak.»

Başka ne diyor Sayın Erbakan : «Halbuki» diyor, «artan hayat pahalılığı karşısında ezilen memurlara 11 kat sayı kıfayet etmiyecektir, memur kardeşlerimizi düşünerek CHP ile birlikte Senatoda katsayıyı 12 ye çıkaracağız ve bunu da AP'lilerin partizanca Komisyonda aldıkları 5 milyar küsur lirayı onların elinden alıp, aktarmalar yapmak suretiyle tahakkuk ettireceğiz» diyor.

Şimdi şu hazin manzaraya bakın muhterem arkadaşlar. Hangi tarafından tutacaksınız, hangi yönünü eleştireceksiniz bu melodramın. Birisi bilmem kaç trilyonluk bilmem kaç yüz fabrikanın şantiye binalarının tahta perdesini seçimden önce çekebilmek için karşılıksız, kaynaksız 16 milyar lirayı son anda bütçeye sokuşturur. Öbürüsü köylülerin önüne seçim arefesinde şantaj vasıtası olarak elektrik direği, su borusu atabilmek için karşılıksız, kaynaksız 5 milyar lira artırım yapar.

Bunlar sonra, birlikte katsayı 10 olsun diye tasarı hazırlayacaklar, altına imza atacaklar, sonra kamuoyu ve muhalefet 12 üzerinde ısrar edince 11'e çıkaracaklar, öbür ortak onu inkâr edecek 11'e çıkacak, diğer 10'u inkâr edip 12'ye çıkacak.

Muhterem arkadaşlar, bunun ciddi devlet adamlığı ile, hükümet adamlığı ile nasıl bağdaştırılacağını sizlere bırakıyorum. Ciddi devlet adamı, imzasına sahip olan insan demektir. Madem ki o bütçenize, 10 rakamına imza attınız, ya atmasaydınız Attıysanız sahip çıkmanız gerekir. Ciddi vekiller, ciddi bakanlar, bütçede imzaları bulunan rakamları Bütçe Komisyonunda arttırmazlar. Bunun örnekleri vardır.

Bunu da istismar ettiler, her gün televizyon ekranlarına, radyo demeçleri vermek suretiyle bu konu da istismar edildi. «Bunun değiştirme mercii Bütçe Plân Komisyonudur» dedik Demokratik Parti olarak. Nitekim Senato değiştirdi ne oldu? Bütçe Plan Komisyonunda tekrar Adalet Partilerin reyile 11'e indi.

Bu konuda şunu da söyleyeyim, yanlış anlaşılmasın. Demokratik Partinin görüşüne göre enflasyon hızı oranları hesaplandığı takdirde, memur maaş katsayısının 15-16 olması gerekir. Fakat ortam 12 olduğu için biz de 12'ye çoğunluğu sağlamak üzere Millet Meclisinde diğer gruplarla, bu konuda aynı fikirde olan diğer gruplarla işbirliği yapacağız. Yalnız bu, mesele ve bir çözüm değildir. Enflasyon hızını durdurmadan katsayıyı arttırmak, dar gelirli vatandaşın meselesini çözmeyecektir.

Öte yandan ülkenin iç güvenliği ve asayişinden sorumlu en önemli Bakanlıklardan birinin, İçişleri Bakanlığının bütçesi Senatoda reddedildi: Başta Bakan olmak üzere, hükümetin kılı bile kıpırdamaz. Bir de üstelik tevil beyanları neşrederler. «Efendim Senatonun bütçeyi red yetkisi yokmuş», «Zaten 20-25 senatör vardı salonda», «Bu bütçeyi reddedenler anarşiyi koruyorlar» gibi. Bütçesinin reddinden biraz üzülüp bunu hiç olmazsa bir manevi ikaz sayacak yerde gerekiyorsa bulunan. Belki o oylamada red reyi verenler içinde anarşiyi koruyanlar bulunabilir ama biz sizden Hükümetten hesap soruyoruz. Komünizmi, anarşiyi, tedhişçiliği, vurgunu, soygunu, rüşveti, şekaveti, fuhuşu, kumarı ve masonluğu önlemek için siz ne yaptınız? Söylersiniz siz ne icraatda bulundunuz da bütçenize müsbet oy talep ediyorsunuz?

İşte hazırlanışından, Meclise sunulduğundan, Komisyon ve Senatoda görüşülmesine kadar hesapsızlıklarla, kitapsızlıklarla malül gayrı ciddi ve laübalı bir hükümet tasarısı var önümüzde. Bütçe diye. Ve bu bütçeye 40 milyon Türk'ün bir yıllık geçimi, rızıkı bağlanmış. Kimi ücretiyle bağlanmış, kimi maaşıyla bağlanmış, kimi taban fiatıyla istihkakıyla bağlanmış. Bir yanda 5 milyarı 15 milyarı partisinin 5-10 kuruş zam yapılırdı çoluk çocuğuma acaba ayda 50 lira fazla harcayabilir miyim diye hesap yapan fakir fukara. Hükümetle millet arasındaki rakamların bu derece uçurumlaştığı başka bir bütçenin bu Meclise bir daha gelebileceğini zannetmiyorum.

Muhterem milletvekilleri, 1977 bütçenin tahlilini yapmadan evvel önce bu Hükümetin uygulanma yılı olan 1976 yılının genel bir ekonomik değerlendirmesini yapmak istiyorum.

1976 program ve bütçe uygulamasının, eldeki verilere göre kısa bir değerlendirmesi yapılırsa kaba hatlarıyla durum şöyledir: 1976 yılında gayri safi millî hasıladaki gelişme plan ve programın altına düşmüştür. 1976 programında kalkınma hızı % 8,1 olarak hedef alınmış olduğu halde, gerçekleşme % 7,2 civarında olmuştur. 1976 yılında iyi bir mahsul elde edilmesine rağmen bilhassa imalât sanayiinde düşüşler kaydedilmiştir. 1976 yılı için imalât sanayiinde % 18'lik kalkınma hızı hedef olarak alınmışken, gerçekleşme bunun çok altında % 13 dolaylarında olmuştur. Keza 1976 yılı için sanayi yatırımlarında % 65 gibi bir artış öngörülmüşken, gerçekleşme % 54,7 civarında olmuştur. 1976 programında sabit sermaye yatırımlarında % 36,6'lık bir artış öngörülmüşken, bunun ancak % 13,1 oranında gerçekleştiği anlaşılmaktadır. 1976 yılını bir sanayi patlama yılı veya yatırım yılı diye ilân edip bunu gnülerce TRT ekranlarında ve radyo bültenlerinde propagandasını yapan cephe yöneticilerine bu rakamları ithaf ediyrouz.

«Başkan ülkelerde de uçak fabrikası kuracağız» diyen Erbakan ve dün bu yarışa katılan sayın Başbakan Demirel'e, bu rakamlar için neler söylediklerini ne fikirde olduklarını öğrenmek isteriz.

Bu Hükümet 1976 yılında sabit sermaye yatırımlarında % 17,5 gerilemeyi ne ile izah edecektir? Özel sektör yatırımları adeta durmuştur. 1976 programı özel sektör yatırımlarında % 20,8'lik bir artış öngörmüşken, fiili gerçekleşme sadece % 1 olmuştur. Yani % 19,8 gerileme mevcuttur. Cephecilerin özel sektör ve hür teşebbüs anlayışı bu mudur? Yeni kurulan Hür Teşebbüs Konseyi acaba bu konuda Hükümete ne gibi muhtıra vermiştir? Toplam yatırımlar için 1976 programı % 15,9'luk bir hedefi öngörmüşken, gerçekleşme bunun altında % 7,6 olmuştur. Demek ki toplam yatırımlarda % 8,3'lik bir gerileme vardır. Bu rakamlara göre 1976 yılı bu Hükümet sözcülerinin iddia ettiği gibi bir yatırım yılı değil, âdeta bu bir «batırım yılı» olmuştur. Demek ki toplam yatırımlarda % 8,3'lik bir gerileme vardır. Ekonomik politikaların iflas ettiği bir yıl olmuştur. Yatırımda 1976 yılında görülen ve devam edeceği belli olan bu gerileme ülkeyi tehlikeli dar boğazlara götürecektir. Yatırımlarda gerileme demek istihsalin gerilemesi ve istihdam imkânlarının

azalması demektir. İşsizler ordusunun artması fakirliğin ve sosyal adaletsizliğin büyümesi demektir. Yatırımlardaki gerilemeye rağmen tüketim harcamalarında büyük artışlar vardır. 1976 programı tüketim harcamalarının % 10,8 olmasını hedef olarak almışken, gerçekleşme % 20 civarında olmuştur. Tüketicinin bu ölçüde artması da Türk ekonomisinin geleceğinin aydınlık olmadığını göstermekte ve durumun vahametine işaret etmektedir.

Tekrar özetlemek icap ederse, 1976 yılında işsiz sayısı artmış, 2,5 milyon geçmiştir.

Cephe Koalisyonunu kurarken «İlk hedefimiz enflasyonla mücadeledir» diyen Demirel enflasyona da mağlup olmuş, resmî fiyat artışları % 25'i geçmiştir.

Paranın satın alma gücü azalmıştır. Kur ayarlaması adı altında bu yıl yalnız üç kere Demirel döneminde sekiz kere devalüasyon yapılmıştır.

5 Nisan 1975 tarihinde bir gazeteye demeç veren Başbakan şöyle diyordu : Türkiye 1974'te dünyanın en pahalı ülkesi oldu. Bu yerimizi biraz geriye kaydırmak için elimizden geleni yapacağız». Sayın Demirel Türkiye'yi 1974'ten daha da pahalı bir ülke haline getirmek için hakikaten elinden gelen her şeyi yapmıştır.

Demirel ve ortakları sayesinde hayat pahalılığı 1976'da rekorlar kırmıştır. 1976 yılında petrol ve linyit üretimimiz düşmüştür, dış ticaret açığı 3 milyar dolara, yani 60 milyar Türk lirasına yükselmiştir. Turizm gelirleri azalmış, buna mukabil resmî turizm giderleri artmıştır. İşçi gelirleri 300 milyon doların üstünde gerilemiştir. 30 milyar liralık tasarruf açığı doğmuştur. 2 milyar dolarlık dış açığı kapatmak imkânları bulunamamıştır. Dış borçlanma ihtiyacı giderek artmış ve büyük boyutlara ulaşmıştır. Alınan dış borçlar üretken olmayan yatırımlarda kullanılmıştır. İç tasarruflarda 1976 programında öngörülen % 23,2'lik artış gerçekleşmemiştir. Bu artış ancak % 10 dolaylarında olmuştur. Kamu maliyesi açık finansmana dayandırılmıştır. Merkez Bankasında kamu kesiminin finansmanı için 4 veya 9 ay gibi kısa vadeler için açılan krediler, vadelerinde geri dönmemiştir. Bu krediler, 1976 yılının 11 ayında % 92 artış göstermiştir. Emisyon hacmi 1974'de % 29,7'ye 1975'de 24,6'ya artışa mukabil 1976 yılının 11 ayında % 36,8'e fırlamıştır.

Merkez Bankası kaynakları bu Bankanın kuruluş kanununa aykırı olarak istismar edilmiştir. Ödemeler dengesi tam bir koma içerisine sokulmuş, dış ticaret açığımız rekor kırmıştır.

1976 yılında gelir dağılımındaki adaletsizlik büyümüş, bölgeler arasındaki dengesizlikler çoğalmıştır. Devlet imkânları Hükümet partileri tarafından yağma edilmiştir; 1976 yılı bizim açımızdan tam bir iflâs ve talan yılı olmuştur.

Demokratik sağ olarak, Bütçeyi ne açıdan eleştiriyoruz: Muhterem milletvekilleri, bütün bunlara rağmen bugüne kadar ne çeşitli sermaye oyunlarına, ne sokak gürültüsüne, ne de süngü tehdidine boyun eğmeden, inandığı hizmet felsefesi istikâmetinde demokratik sağ muhalefet görevini yürüten Demokratik Parti adına bu Bütçe hakkında da uyarı görevimizi yapacağız, yapacağız çünkü, bu görevi 50 liraya muhtaç olanlar adına, o milyarlarla sanki babalarının mirasymış gibi oynayanlardan hesap sormak için yapacağız.

Carî harcamalara temas etmek istiyorum. Bu Bütçe tasarısının şekilsel yönden gayrî ciddiliğine değindikten sonra, fasılları içindeki lâubalilikleri ve kandırmacaları da özetle su yüzüne çıkarmaya çalışacağız. Bu tasarıda carî harcamaların diğer yıllara oranla nispi olarak düşürüldüğü iddia edilmektedir. Bir kere bu oranlar maaş katsayısı 10'a göre hesaplanarak yapılmıştır, o bakımdan yanlıştır, sadece 11 katsayı 4 milyar ek carî harcama getirecektir.

Ayrıca, bu Hükümet döneminde ciddi bir personel politikası izlenmediği için, asıl işi gören devlet personelinin eline geçimini zor sağlayacağı para geçerken, bu Hükümetin meddahlığını yapmaktan başka marifeti olmayan 40-50 bin kişiye sunî danışmanlık kadroları ihdas edilerek, carî giderler partizanlık uğruna artırılmıştır. Bu on binlerle kadronun imza sıkıntısından da şikâyet eden bizzat sayın Cumhurbaşkanıdır. Hükümetin tasarısındaki iyimser hesabına rağmen konsolide bütçe giderlerinin yarından fazlasının carî harcamalara ayrılması dahi Türkiye için bir lükstür.

Şimdi yatırım harcamalarına kısaca temas etmek istiyorum. Muhterem milletvekilleri, bütün «yatırımcı Hükümet, iş yapan Hükümet, hizmet gören Hükümet» propogandalarına ve reklâmlarına rağmen, bu Hükümetin 1976 yılındaki uygulaması imalât sanayi yatırımları açısından da diğer yatırımlar açısından da bir gerileme yılı olmuştur. Sabit fiyatlarla hesaplanmış olmasına rağmen, bu bir maliyeci «trick» idir. İmalât sanayi ya-

tırımlarında dahi sabit fiyatlarla hesaplanmış olmasına rağmen, gerileme kamu kesiminde % 1,6, özel kesimde ise % 2,1'dir. Carî rakamlarla bu gerilemenin çok daha büyük olacağı ortadadır. 1976'da yatırım harcamalarındaki genel artış hızı da geçmiş yıllara oranla bir düşüş göstermiştir.

Demokratik Parti Grubu, yatırımların ne pahasına olursa olsun artmasını arzular. Ama ne yazık ki, 1977 Bütçesindeki yatırım harcamaları oranının artışını, kaynakların gerçekçi olmayışı yüzünden fiyat artışlarının neden olduğu bir sunî büyüme olarak değerlendirmek zorundayız.

Ayrıca temas etmek istediğimiz önemli bir nokta var. Yatırımların süreleri içinde bitmeleri gerekmektedir. Süreleri içinde bitmeyen yatırımların maliyetlerde % 400'ün, % 500'ün üzerinde artışlar yarattıkları bilinmektedir.

Biz, Devletin bir an evvel sanayileşme hamlesinde, kalkınma hamlesinde öncülük yapması gereğine inanan bir grubuz. Bunun için de böyle demin buradan sayın Bakanın okuduğu hayâlî rakamlar gibi, yok 462 tane proje, 239 milyar Türk Lirası yatırım, 259 milyar istihsal yapacak gibi rakamlar vermeyi devlet adamlığı ciddiyetiyle bağdaştırmıyoruz.

Burada yirmi yıllık kalkınma programı mı görüşüyoruz, yoksa sadece 1977 yılının malî yılı bütçe tasarısını mı görüşüyoruz? (DP sıralarından «Bravo» sesleri) Nereden bulacaksınız 462 projeyi? 239 milyar Türk Lirası yatırımı nereden hesapladınız? Bu yatırımların 259 milyar lira istihsal yapacağını hangi fiyatlarla hesaplayabiliyorsunuz?

OSMAN AYKUL (Burdur) — Hayalci bunlar hayalci.

ÖZER ÖLÇMEN (Devamla) — Siz iki yıl sonra, üç yıl sonra fiyatların ne olacağını şimdiden kestirebiliyor musunuz ki, bu fabrikaların, bırakın projelerinin olmadığını, bırakın teknik kadrosunun olmadığını, hatta hatta arsalarının bulunmadığını; hadi bu projeleri planladığımızı kabul edelim, bunların bitirilip de istihsalinden sağlanacak parayı bu kadar kesinlikle nereden hesaplayabiliyorsunuz?

Bir yıllık bir bütçe içinde, yirmi yıllık perspektifleri buraya getirip de, dinleyene dinlemeyene, anlayana, anlamayana bir iş yapıyormuş gibi görünmek, devlet adamlığı ciddiyetiyle bağdaşmaz. (CHP ve DP sıralarından «Bravo» sesleri, alkışlar)

EKREM DİKMEN (Trabzon) — Dubara oynuyorlar sayın Ölçmen dubara.

ÖZER ÖLÇMEN (Devamla) — Bundan evvel yaptıklarınız da meydandadır. Böyle seçim temellerinin akibetlerini, bugün ne olduğunu biliyoruz. 1969 yılında sayın Başbakanınızın attığı temellerin birer birer isimlerini sayalım bakalım :

1969 yılının Temmuz ayında motor fabrikasının temelini attınız. Aynı yılın Temmuz ayında dişli kutusu fabrikasının temelini attınız. Aynı yılın Temmuz ayında traktör fabrikasını temelini attınız. Ne oldu bu temeller? Üzerinde kimler otluyor bu temellerin.

OSMAN AYKUL (Burdur) — Koyun.

ÖZER ÖLÇMEN (Devamla) — Ama, ciddi devlet adamları, bugün Demokratik Parti'de bulunan o zamanki Sanayi Bakanları; «Bu yatırımlar ciddi değildir, ben kürsüye çıkmıyorum, bu konuda konuşmak milleti aldatmaktır» demiş ve kürsüye çıkmamış; ama sizin Başbakanınız kürsüye çıkmış, kurdelayı kesmiş, seçim yatırımı olarak temeli atmış; bugün aradan sekiz sene geçmiş olmasına rağmen üzerinde bir tuğla duvarı dahi örülmemiş vaziyette, inekler, öküzler otlamaktadır. Bu mudur sizin yatırım anlayışınız?

EKREM DİKMEN (Trabzon) — Made in Demirel'dir o sözler.

FERRUH BOZBEYLİ (İstanbul) — Nasıl olsa yol bulmuşlar; hiç cevap vermiyorlar, «Teşekkür ederiz» deyip, kürsüden iniyorlar.

ÖZER ÖLÇMEN (Devamla) — Arkadaşlar, biz karma ekonomi içinde özel teşebbüsün ağırlık taşımaya, sanayi yatırımlarının ve Türkiye'nin sanayi hamlesinin bir an evvel yapılmasına taraftar olan bir siyasî kuruluşuz ve grubuz.

Bize ciddi projelerle geldiğiniz zaman, o projeleri sizden fazla biz destekleriz. Getirin Trakya, getirin Edirne - Van karayolu otoban projesini. Ama, üç yıl içinde bitirmek kaydıyla. Öyle başladığımız İstanbul - İskenderun projesi gibi, on yılda sadece İstanbul'dan İzmit'e bile gelemeyen çalışmalarla değil. Altyapı tesisleri yapalım.

EKREM DİKMEN (Trabzon) — Traversleri Şellefyan'a vermeden.

BAŞKAN — Sayın Dikmen...

ÖZER ÖLÇMEN (Devamla) — Siz mi altyapı tesisi yapıyorsunuz? Siz mi «Barajlar Kralı» nı Başbakan yaptınız? «Baraj-

lar Kralı»nı Başbakan yaptınız da, komünist Rusya'dan, komünist Bulgaristan'dan niçin elektrik satın alıyorsunuz? (CHP ve DP sıralarından «Bravo» sesleri, alkışlar)

İBRAHİM TEKİN (Adana) — (AP sıralarına dönerek) Onların içinde Başbakan yapan da yok. (CHP ve DP sıralarından gülmeler)

BAŞKAN — Sayın Tekin, sayın Tekin lütfen.

ÖZER ÖLÇMEN (Devamla) — Muhterem milletvekilleri, tüketim harcamalarının 1976 durumu üzerinde de kısaca bir tablolat yapmak istiyorum.

Tüketim harcamalarının bir yıl evveline oranla ve cari fiyatlarla artışı % 18 civarındadır. Bunun % 80'den fazlasının özel tüketim harcaması olduğuna ve gene gayri safi milli hasılanın % 80'den fazlasının tüketime gittiğine işaret ederek, bunun enflasyonist ve tasarrufu engelleyen bir gelişme olduğuna dikkati çekmek istiyorum.

Tasarrufların plan hedeflerinin çok gerisinde kalması endişe vericidir. Yurt içi tasarruflardaki bu açığın, ki 1976'da 29 milyara çıkmıştır, sağlıksız dış kaynaklarla kapatılması yoluna gidildiği için yurt ekonomisi tehlikeli ipotekler altına sokulmaktadır. Bu tehlikeyi biraz sonra dövize çevrilebilir mevduatları arz ederken belirteceğim.

Şimdi gelir tahminleri ve kaynaklar üzerinde kısaca maruzatta bulunacağım :

Bütçe gelirleri kalemlerinde 1976'ya nazaran % 8 ile % 80 arasında değişen artışlar öngörülmektedir. Bu oranlar katsayı 10'a göre hesaplandığı halde son beş yılın ortalamasının çok üzerindedir ve % 35 artmaktadır. Bunun basit ifadesi, bu bütçenin vatandaştan daha fazla vergi alacağıdır. Bu vergilerin büyük kısmı da ödeme gücü olmayan dar gelirli vergi mükelleflerinden tahsil edilecektir. Çünkü vergi gelirleri, konsolide bütçe gelirlerinin : 73'ünü ve bunun içinde de gelir vergisi en büyük hacmi işgal etmektedir. Gelir vergisi ise, işçiden, ücretliden ve memurdan otomatikman kesilen vergi nevidir. Asgari geçim indirimi sınırlarının da halâ 1963 yılında tespit edilmiş olan ayda 300 TL. sı gibi komik bir seviyede tutulduğu düşünülürse, kamu gelirlerinin yükünün ağırlığının da yine dar gelirli memur ve işçiye yüklendiği anlaşılacaktır.

Başbakan Yardımcısı sayın Erbakan da Senatoda bu bütçe vesilesiyle yaptığı konuşmada «170 milyar TL. lık vergi yükünün

büyük kısmının ödeme gücü olmayan dar gelirlilerden, çok azının ise asıl ödemeleri gerekenlerden tahsil edildiğinden» yakınmıştır. 3 yıldır Başbakan Yardımcılığı ve aynı zamanda Ekonomik Kurul Başkanlığı yapan bu kişiye biz de soruyoruz «Evet haklısınız, ama ne için 3 yıldır bunu önlemediniz, değiştirmediniz, bir düzeltme getirmediniz de bizim yaptığımız eleştirileri aynen tekrarlıyorsunuz.»

Arkadaşlar, ciddi devlet adamlarının, ciddi hükümet adamlarının milletle birlikte şikâyete hakları yoktur. Hükümet milletten şikâyetlerine kulak vererek onları önleme vazifesini üstlenen siyasî heyete verilen isimdir. Yoksa milletle birlikte oturup ağlayana değil. (DP sıralarından alkışlar)

OSMAN AYKIL (Burdur) — Ağlayana da yok bunların.

ÖZER ÖLÇMEN (Devamla) — Bu bütçenin gelir ihtiyacının % 15 lik bir bölümünün de vergi dışı normal gelirler ve özel fonlarla karşılanması öngörülmektedir. Geçmiş uygulama, özel fon gelirlerinin gerçekleşme imkânlarının ve oranlarının çok düşük olduğunu, bu yılki tahminin de yanıltıcı olduğunu ortaya koymaktadır. Bu durumda 1977 Malî Yılı Bütçesinin gelir tahminleri ve kaynaklarının gerçekçi olmadığı ortaya çıkmaktadır. Hiç bir yeni kaynak öngörülmediğine göre, bu gelirlerin istikrarlı bir ekonomide gerçekleşmesine imkân yoktur. Ancak emisyon ve çok fahiş fiyat artışları ile kapanması mümkün olabilecek bu açığın da, o takdirde enflasyon neticesinde arzulanana fiziki kapasiteyi yaratmayacağı, bunalımı ve dengesizliği daha da artıracığı tabiidir. Bütün bunların yanı sıra bütçenin finansmanının büyük ölçüde iç ve dış borçlanma esasına dayandırıldığı ve bunlardan özellikle dış borçlanma tahmininin hayali bir seviyede tutulduğu görülmektedir.

İç İstikraz :

EKREM DİKMEN (Trabzon) — İç istikraz bankalara müracaat.

ÖZER ÖLÇMEN (Devamla) — Bu bütçenin 2 nci büyük gelir kalemini 19,5 milyar Türk Lirasıyla iç istikraz teşkil etmektedir. Geçen yıl öngörülen 12 milyarlık iç istikrazın ne kadarının gerçekleşebileceğini henüz bilmemekle beraber bunun büyük kısmının bankaların ve tasarrufcu kuruluşların zorlanmasıyla sağlandığı da ortadadır.

1977 Bütçesinin denkliğini sağlamak için vatandaşın 19,5 milyar lira borç istenecektir. 1966 yılında da toptan konsolide

bütçe gelirleri tahsilatının sadece 17 milyar olduğu hatırlanır-
sa, bu demektir ki, 10 yıl evvel tüm konsolide bütçe gelirlerinden
daha fazla, yani 19,5 milyar lira iç borçlanmaya gidilecektir.

10 yıl içinde Türk parasını ne hale getirmişiz. Ondan sonra
da böyük bütçe diye iftihar ediyorsunuz. Bu mukayese Türk
Devletini ne hale getirildiğini, enflasyonun ve para değerindeki
düşüşün hangi boyutlara vardığını göstermek bakımından son
derece enteresandır.

Maliye Bakanı Cumhuriyet Senatosunda yaptığı konuşmada,
«İç istikrazın kaynağı vatandaşın tasarrufudur» demiş ve iç is-
tikrazı bütçe açığı saymamıştır. Halbuki gerçek durum böyle de-
ğildir.

Evvelâ beyan etmek isteriz ki, 12 milyar liralık 1976 iç istik-
razı, bir takım cebri tedbirlere rağmen gerçekleşmemiş olduğu-
na göre, 19,5 milyar liralık 1977 iç istikrazının gerçekleşmesi
mümkün değildir.

Devlet tahvilleri % 11 faizle çıkarılmakta, bunların büyük
miktarı bankalarca satın alınmaktadır. Bankalar % 3 faizle top-
ladıkları mevduatı, % 11 faizle devlet tahvillerine yatırmakta;
devletin sırtından % 8 oranında kâr elde etmektedirler. Cephe
hükümeti, Merkez Bankasında toplanması ve bloke edilmesi ge-
reken mevduat munzam karşılıklarının devlet tahvillerine yatı-
rılması için 7 Kasım 1976 tarihinde bir kararname yayınlamıştır.
Bu suretle Cephe Hükümeti, bütçeyi denkleştireceğim diye % 11
faizle bankalardan borç para almakta, bankalar ise vatandaştan
% 3 faizle topladıkları mevduattan, hiç yorulmadan % 8 kâr
elde etmektedirler. Bu durum, Maliye Bakanını tekzip etmekte-
dir.

Vatandaş ise, tasarrufunun büyük kısmını devlet tahviline
değil, Türk Parası değerinin her yıl ortalama % 20 düşmesi se-
bebiyle, gayrimenkule yatırmakta; bu suretle gayrimenkul mül-
timilyonerlerinin çoğalmasını körüklemektedir. Zoraki tedbir-
lere rağmen bu büyüklükteki bir iç istikrazı mümkün görmemek-
teyiz.

10 — VERGİ YÜKÜ :

Geçen yıl T.B.M.M. Bütçe Karma Komisyonunda, 1976 yılı
Konsolide Devlet Bütçesi ödeneklerine 1 milyar 102 milyon lira
ilâve yapılmıştı. Bu yıl ise, karma komisyon, «Muvazene-i Maliye
Komisyonu» olduğunu unutmuş ve ödeneklere ilâve yarışına ka-

tılmış; rekor seviyede 5 milyar 512 milyon lira bütçeye ilâve yük yüklenmiştir. Bu ilâve ödeneğin karşılığını bulmak için de gelirler bütçesinin (B cetvelinin) kesimlerine, hiç bir esasa dayanmayan, keyfi ilâvelerde bulunarak, zaten şişkin olarak tahmin edilen gelir kesimlerini daha da şişirmiştir.

Karma Komisyonun 1 milyar 800 milyon lira ilâvesi ile Vergi Gelirleri 171 milyar 700 milyon liraya çıkarılmıştır. 1976 yılı rakkamı 121 milyar lira kabul edildiği takdirde, demek oluyor ki geçen yıla nazaran Türk vergi mükellefinden bu yıl ilâve olarak 50 milyar 700 milyon lira ek vergi istenecektir. Bu rakamlar nazarı itibare alındığı takdirde, 1977 yılında yurdumuzda fert başına düşen vergi miktarı $(171.700/40.840 =)$ yaklaşık olarak 4.200 lira tutmaktadır. 1977 yılında ilâve olarak her Türk vatandaşından $(50.700/40.840 =)$ 1.250 lira vergi istenecektir.

Yıllık vergi gelirlerinin GSMH oranı «Vergi yükünü» göstermektedir. DP Grubu adına yapılan konuşmada 1976 yılında vergi yükünün % 20 gibi bir orana yükseleceği bu kürsüden belirtilmişti. Nitekim tahminlerimiz doğru çıkmıştır.

Yıllar	Vergi Yüğü
1974	% 15,2
1975	% 17,6
1976	% 19,4
1977	% 24,4

1976 yılında vergi yükü % 19,4'e ulaşmıştır. 1977 bütçe gerekçesinde de itiraf edildiği veçhile vergi yükü oranı bu yıl içinde daha da yükselecektir.

1977 programına göre (1976 fiyatlarıyla) GSMH 703 milyar 110 milyon TL. olacaktır. 1977 yılı için vergi gelirleri 171 milyar 700 milyon TL. tahmin edilmiştir. Bu vaziyet karşısında 1977 de vergi yükü % 24,42 gibi bir orana yükselecektir. Türkiye gibi gelişmekte olan bir memlekette bu rakkamın ortaya koyduğu çok acı bazı gerçekler vardır.

Kalkınmanın bedeli gelir vergisi mükelleflerine ödetilmektedir. Bu yüzden maaş ve ücret alan sabit ve dar gelirliiler ezilmektedir.

Türkiye'de enflasyon çok büyük boyutlara ulaşmıştır. Unutulmamalıdır ki enflasyon haksız bir vergidir. Vergi yükü ora-

nının ortaya koyduğu gerçekler üzerinde ibretle durmak gerekir. Bu durum 1977 yılının nasıl bir yıl olacağını şimdiden göstermektedir.

11 — ASGARİ GEÇİM İNDİRİMİ

Vergi gelirleri ve yükünden bahsederken bu günkü adaletsiz durumu yaratan faktörlerden biri olan en az geçim indirimi sınırını belirtmek şarttır. 1964 yılı endekslerine göre o zaman tesbit edilmiş olan 300 TL.lık muafiyet sınırı bu günün artan fiatları karşısında gülünç kalmaktadır. Bu Hükümet geçen yıl katsayı artışını önlemek için bunun yerine en az geçim indirimi sınırlarını artıracığını ve bu suretle dar gelirlilerin vergi yükünü azaltacağını vaad etmiştir. Hükümet bu konudaki vaadini gerçekleştirmediği gibi Meclisde bu yönde verilmiş teklifleri de engellemiş, en sonunda bir tasarı hazırlayarak sınırın 540 TL. sına çıkarılmasını teklif etmiştir. DP Grubu olarak 1964 yılından bu yana toptan eşya ve geçinme endekslerindeki % 500'e varan artışları da gözönünde tutarak en az geçim indirimi sınırının hiç olmazsa asgari ücret seviyesine, yani net 1.800 TL. sına çıkarılmasının şart olduğuna inanıyoruz. Bunu asgari ücrete bağlamakla da geçim indirimi sınırının otomatikman hayat şartlarına uygun bir biçimde değişmesi sağlanmış olacaktır.

12 — VERGİ ADALETİ VE VERGİ REFORMU

Her yıl bütçe gerekçelerinde vergi adaletinin sağlanacağından ve vergi reformu yapılacağından bahsedilir. Belirtmek isteriz ki bu güne kadar bu konularda hiç bir etkili tedbir alınmamıştır. Anayasanın 61. maddesinin 1. fıkrasına göre «Herkes, kamu giderlerini karşılamak üzere, malî gücüne göre, vergi ödemekle yükümlüdür.»

Maalesef Anayasanın bu hükmü bu güne kadar uygulanmamıştır. Türkiye'de malî gücü fazla olupta hiç vergi ödemeyen veya az vergi ödeyenler vardır. Bunu bizzat Erbakan'da itiraf etmektedir. Beri taraftan malî gücünün mahdut ve sınırlı olmasına rağmen gelir vergisinin büyük ağırlığını dar gelirli ücretli ve maaşlılar çekmektedir.

Vergi reformu ile ilgili bir kaç önemli noktaya temas etmek istiyorum.

— 3 Haziran 1949 tarih ve 5421 sayılı Gelir Vergisi Kanununda 27 Mayıs 1960 şartları içinde 31 Aralık 1960 tarih ve 193

sayılı kanunla yapılan değişiklikler de artık eskimiş durumda-
dır. Bu sebeple Gelir Vergisi Kanunu ele alınmalıdır.

— Enflasyon sebebiyle gerçek olarak artmayan gelirler,
rakkam olarak kabarmakta ve bu sebeple de yüksek oranda
vergilendirilmektedir.

Para değerindeki düşme nazarı itibara alınarak yeniden
vergi dilimleri ve oranları tespit edilmelidir. Aksi halde katsayı
artışı hiç bir manâ ifade etmemekte, artan ücretlerin büyük
kısmı vergi haline dönüşüp geri gitmekte, bunun ızdırabını da
çalışanlar çekmektedir.

Vergi idaresi henüz bürokrasiden kurtarılamamıştır. Kırsiyecilik ve kısır anlayış yüzünden vergi idaresiyle mükellefler arasındaki münasebetler birer işkence halinde devam etmektedir.

Vergi yargısı son derece ağır işlemektedir. Bu durum Devleti de, vatandaşı' da zarara sokmaktadır.

Taşıt Alım Vergisi yanlış uygulanmakta, mükerrer vergi alınmaktadır.

Emlâk Vergisi Anayasa Mahkemesinin Anayasanın 38 inci maddesi hakkında verdiği iptal kararı nazarı dikkate alınarak yeniden düzenlenmelidir.

Demokratik Partinin Anayasanın 38 inci maddesini yeniden düzenleme hususunda verdiği Anayasa değişikliği teklifine maalesef sağcı geçinip de şimdiye kadar hiç bir teşebbüste bulunamamış olan partilerden hiç kimse iştirak etmemiştir.

Gayrimenkul değerindeki artışlar beş yıllık beyanname dönemleri beklenmeden bina, arsa ve arazi vergisi matrahlarına yansıtılmalıdır.

Devlet malları daha iyi deęerlendirilmelidir.

Vergi denetiminin etkin bir şekilde işlediğini iddia etmek güçtür. Hakkında yapılan çalışmalar bilinmemektedir, bu konudaki çalışmaları öğrenmek iştiriyoruz. Katma Değer Vergisi uygulaması gecikeceğine göre İşletme Vergisi islah olunmalıdır.

Küçük Esnaf ve Sanatkârların defter tutma mecburiyetinden kurtarılması Cephe Koalisyonu Ortaklarının savsaklaması yüzünden bugüne kadar gerçekleşmemiştir. Halbuki bazı Hükümet Sözcüleri ya bilmemezlik veya kasıtlı bu konuda yanlış beyanlarda bulunmaktadırlar.

Muhterem milletvekilleri, biraz da Kamu İktisadî Teşebbüsleri üzerinde durmak istiyorum.

Bu bütçedeki hayali rakamların, bu bütçedeki karşılığı bulunamayan rakamların baş doğurucularından biri Kamu İktisadî Teşebbüsleridir. 1977 Bütçesindeki dengesizlikleri teşhis ve tahlilde, sadece genel ve katma bütçelerin kaynak ve harcamalarını incelemek yetersiz olacaktır. Bu bütçe tasarısındaki en önemli ve tehlikeli dengesizlik faktörlerinden biri de Kamu İktisadî Teşebbüslerinin durumudur. Bu bütçe tasarısındaki Kamu İktisadî Teşebbüslerinin finansman ihtiyaçları olarak 81.000.000.000 TL. ayrılmıştır. Bunun 19.000.000.000 TL. sı Kamu İktisadî Teşebbüslerinin işletme açığıdır. Geçen yıl 6.000.000.000 lira olan bu açık, bir yıl içinde 19.000.000.000 TL. na yükselmiştir. 62.000.000.000 lirası da yatırımlar için konulmuştur. Yeni toplu sözleşmeler ve katsayı artışı ile bu 19.000.000.000 daha da yükselecektir. Aslında kendi kaynağını kendisi yaratma durumuna artık gelmesi gereken Kamu İktisadî Teşebbüsleri, bu Hükümetin yönetiminde daha fazla zarar eder, daha fazla açık verir, kaynak tüketir hale gelmiştir.

Kamu İktisadî Teşebbüslerini rasyonalize etmesi gereken Hükümet, tersine, partizanca bir zihniyetle bu kuruluşları kendi ekonomik politikasına paralel bir biçimde açık veren ve kaynak tüketen gayri iktisadî kamu teşekkülleri haline dönüştürmüşlerdir.

Sadece 1976 yılında Kamu İktisadî Teşebbüslerine 10.000'den fazla personel alınmıştır. Bu da Hükümetin bu kuruluşları, zarar mı ediyor, kâr mı ediyor, düşünmeden, yakadaki rozete göre nasıl kullandığını gösteren başka bir delildir.

Kamu İktisadî Teşebbüslerinin finansmanı için bütçeye konan 81.000.000.000'in 25.000.000.000'inin dış proje kredileri ve dış kaynaklardan, 20.000.000.000'inin de Devlet Yatırım Bankasından karşılanacağı belirtilmektedir. Geri kalan kalemlerin gerçekleşmesindeki şüphemiz bir yana, bu 45.000.000.000'in teminini tamamen hayal mahsulü buluyoruz. 25.000.000.000'lık dış kaynaklı proje kredisi, takriben 1,5 milyar dolar tutar ki, bunun 1977 yılı için değil tamamını, 1/4'ünün dahi temini büyük başarı sayılmak gerekir.

Gene Hükümetin baş vuracağı yol, bizim tahminimizce başka çıkar yol olmadığı için, dövize çevrilebilir mevduatlar olacaktır. Bu tehlikeli ve sonu nereye varacağı belli olmayan ban-

ker kredisi sistemine, konuşmamın ileriki bölümünde teferru-
tıyla temas edeceğim.

Öbür yandan 20.000.000.000 TL'lık Devlet Yatırım Bankası
katkısına gelince: Bu da bu bütçenin önemli tutarsızlıkların-
dan biridir. Devlet Yatırım Bankasının yaratabileceği kredi ka-
pasitesi, kaynak kapasitesi sadece 4.000.000.000 liradır. Peki na-
sıl bulacak bu 20.000.000.000 lirayı da KİT'lere verecek Devlet
Yatırım Bankası? Kendi kaynağı 4.000.000.000. Evet, kolayı var :
İşçiden kestiğiniz sosyal sigorta primleri, memurdan istirdat
ettiğiniz Meyak primleri nerede duruyor? Devlet Yatırım Ban-
kasında duruyor. Versin Devlet Yatırım Bankası, işçiden kesilen
sosyal sigorta primlerini, memurdan istirdat edilen Meyak
primlerini, sayın Hükümetin emrine, Onlar da seçim yatırımı
olarak, 19.000.000.000 açık vermiş olan bu teşekküllere, memur-
dan, işçiden kesilen bu primleri peşkeş çeksinler. İşte bu büt-
çenin kaynak bulması da kaynak finansmanı da bu mantık üye-
rine, bu hayalperestlik üzerine, bu kalleşlik üzerine inşa edil-
miştir. (DP sıralarından «bravo» sesleri) Ben bunu, işçiye ve
memura yapılmış bir kalleşlik olarak görüyorum.

Sosyal Sigortalar, işçi kesimini tatminden çok uzakken ve
memurlardan yıllardır hiç bir faidesini ve karşılığını göreme-
dikleri Meyak kesintileri zorla istirdat edilirken, bu paraların
geçen yıl da yapıldığı gibi, amaçları dışında bu Hükümetin par-
tizan eylemlerine ve propagandasına âlet edilmesini şiddetle
kınyoruz.

Geçen yılın bütçesinde, Hükümet, Kamu İktisadi Teşeb-
büslerinin halka açık hisse satmak suretiyle bundan 2,5 mil-
yar Türk Lirası gelir sağlayacağını iddia etmişti. Bunun için
bu Hükümetin en ufak bir teşebbüsü dahi olmamış, tabii o 2,5
milyar da, Hükümetin bir çok bütçe rakamı gibi karşılıksız, ha-
vada kalmıştır. Zaten zarar eden kuruluşlara halkın nasıl or-
tak edilebileceğini biz de merak ediyoruz. Bütün KİT'ler zarar
halinde, Devlete yükledikleri zarar 19.000.000.000 Ondan sonra bu
Hükümet çıkıyor. Kamu İktisadi Teşebbüslerine halkı ortak
edeceğiz diyor.

HASAN SEVER (Çankale) — Şarlatanlık.

**ÖZER ÖLÇMEN (Devamla) — Ödemeler dengesi ve Dış Ti-
caret dengesindeki ihracat ve ithalât rakamları da, bu Bütçenin
ve bu Hükümetin ekonomik gidişinin nasıl bir karanlık nokta-
da olduğunun ayrı delilleridir.**

1977 programının ödemeler dengesi bölümünde, 1977'de ihracatımızın 2,5 milyar dolar. İthalatımızın da 5,8 milyon dolar seviyesinde gerçekleşeceği ve dış ticaret açığımızın 3,3 milyar dolar olacağı hesaplanmaktadır.

Biz, aynı programın 1976 yılına ait rakamlarındaki yanlışlıklara bakarak, bu tahminlerin de gerçekçi olamayacağını ve dış ticaret açığımızın 4 milyar doların üzerine çıkacağını ileri sürüyoruz. Çünkü, planlamanın 1976 yılına ait rakamlarıyla, gerçekleşme arasında aleyhe 300 milyon doların üzerinde bir fark mevcuttur. Bunun dışında 1976 yılında ödemeler dengesinin görünmeyen işler faslının turizm gelirleri ve işçi dövizleri kalemlerindeki gerçekleşme düzeyleri de planlama rakamlarının altındadır.

1976 programındaki bu menfi, yani aleyhe sapmaların ışığında 1977 dış ödemeler kalemleri incelendiğinde, ithalatımızın 6 milyar doları aşacağı ve ihracatımızın da ancak 2 milyar dolara yaklaşabileceğini varsayarak; dış ticaret açığımızın 4 milyar doların üzerinde gerçekleşeceğini ileriye sürüyoruz.

Muhterem arkadaşlarım, dış ticaret açığı (Türkiye'nin) 4 milyar dolara çıkacaktır. Bu açık, Türkiye Cumhuriyeti tarihindeki en büyük dış ticaret açığı olacaktır. Sayın Başbakan, bu bütçenin büyük bütçe olduğunu iddia etmektedir. Biz de katılıyoruz. Hakikaten bu bütçenin büyük yerleri vardır. Meselâ: dış ticaret açığının şimdiye kadar gelmiş, geçmiş bütçelerin en büyüğü olduğu doğrudur. Sayın Başbakanı bu bakımdan doğruluyoruz. (DP sıralarından alkışlar).

Görünmeyen işlerler kaleminde, özellikle işçi dövizleri gelirlerinde de fazla iyimser hareket edilmiştir. İşçiye hiç bir cazip yol gösterilmediği ve Türk parası sürekli değer kaybettiği sürece, yurt dışından bu vatandaşlarımızın tasarruflarını buraya aktaracaklarını düşünmek bir safdilliktir. Bu bakımdan, bu kelemen 1 milyar doların bir hayli altında gerçekleşeceğini düşünerek, cari işlemler dengesinin de öngörüldüğü gibi 2.075.000.000 değil, 3 milyar dolara yakın bir açıkla gerçekleşmesine üzülerek işaret etmek zorundayız. Bu durumda sermaye hareketleri de hesaba katıldığında genel dengede 2,5 milyar dolara yakın bir açığın kapanma zorunluluğu ortaya çıkmaktadır.

Hükümetin bu 2,5 milyar dolarlık dengeyi nasıl sağlayacağını hesabını vermesi gerekir. Çok cüzi bir meblâğ tutan, özel

çekiş hakları istisna edilirse, geriye kalan, Hükümete imkân olarak kısa vadeli sermaye, yani dövize çevrilebilir mevduatlardır.

Dış ticaret dengemizin Cumhuriyet Tarihinde en büyük açığı vermesinde bu Hükümetin ihracatı geliştirmedeki beceriksizliği de önemli bir etken olmuştur. Döviz gelirleri sağladığımız, sadece 4 kalem klâsik ihraç malmız olan pamuk, tütün, fındık ve kuru üzüm Cumhuriyetin Kuruluşundan beri yerinde saymakta, bunlara sadece sunta ilavesi yapılabilmiş bulunmaktadır. (CHP ve DP sıralarından «Bravo» sesleri alkışlar).

45 milyonluk bir Türkiye'nin sanayileşme ve kalkınma hamlesini hala işlenmemiş olarak ihraç ettiği tütünden, pamuktan ve fındıktan sağlayamayacağı bellidir. Ham madde kaynaklarını işlenmiş olarak ihraç konusunda Hükümetler başarı sağlayamamışlardır. Türkiye hala vapur dolusu tarım ürününü ihraç edip, karşılığında bir kamyon makina alan ülke durumundadır. Bu halde kalmasında içerideki yönetim beceriksizliği kadar, dışarıdan hem de dostlarımızdan gelen baskılar büyük rol oynamaktadır. Türkiye'nin mamül mal ihraç etmesini engellemek isteyenler vardır. Bunların başında da ortak pazarlı dostlarımız gelmektedir.

Türkiye'de dünyanın en kaliteli şark tipi tütünleri yetiştirilir. Dünyanın en kaliteli sigaralarının üstünde «Türk tütününden yapılmıştır» diye yazar; fakat Türk Hükümetleri doğru dürüst bir sigara dahi yapmaktan caizdirler.

HASAN SEVER (Çanakkale) — Ortaklıkları var.

ÖZER ÖLÇMEN (Devamla) — Onun için demir perde ülkelerinin Amerikan patentleriyle gizlice imal ettikleri yabancı sigaralar Karadeniz tarikiyle motorlarla veya karadan TIR kamyonlarıyla Türkiye'ye kadar sokulur, kaçak olarak girer. İstanbul sokaklarında Anadolu kasabalarında rahatlıkla, o günün rayicine göre satılır.

Bu konuyu, ister beceriksizlik yönünden, ister kaçakçılık yönünden, ister halkımızın Virginia tütününe alışması yönünden, ister döviz kaybı yönünden ele alın, hangi yönden ele alırsanız alın bu tütün ve sigara meselesi, Hükümet ve Devlet için bir aciz vesikası, bir utanç belgesidir. Biz DP Grubu olarak tütün ve sigara meselesini Türkiye'nin iç ve dış ticareti, ekonomik sistemi ve üretici - Hükümet ilişkileri açısından çok tipik bir örnek olarak görür ve sık sık üzerinde dururuz. Türkiye'

de bugün yürürlükte bulunan tekel sistemi, aslında devletçi sol bir görüşün eseridir. Köylü; üzümü, anasonu, tütünü bir yıl emek verir yetiştirir; hükümet istediği fiyatı biçer ve alır ürünü köylünün elinden. Sonra kendine rakip olmadığı için yapar (kalitesiz rakıyı, yapar kalitesiz sigarayı istediği vergiyi ve fiyatı da üstüne koyar, «İsteyen içer, isteyen içmez» der.

Muhterem arkadaşlar, komünist ülkelerde de sistem bundan pek farklı değil zaten. Demirel Hükümetinin ekonomik görüşü aslında güya özel sektörcü, güya! Ama onlar için özel sektör diyince: İstanbul, İzmir, Adana, Marsin'deki aile holdingleri anlaşılmaktadır. Bunlardan bir tanesi de dün akşam fetva buyurdular «Erken seçim yapılmalıdır» dediler. Zaten erken seçimi Türkiye'de Parlamento değil, partiler değil, ya Barolar Birliği Başkanı yapacak, ya Sanayi Odaları Başkanı yapacak. Böyle, bu hale getirdiniz Türkiye'yi.

EKREM DİKMEN (Trabzon) — Hükümeti de onlar kurdu, Sabancı'lar kurdular, erken seçimi de onlar isteyecekler.

BAŞKAN — Sayın Dikmen, sayın Dikmen, rica ederim.

DP GRUBU ADINA ÖZER ÖLÇMEN (Devamla) — Halkı «Özel sektör» denilince biz, emeğini, sermayesini ve fikrini birleştirerek ekonomimize katkıda bulunan her fert ve grubun meydana getirdiği bir topluluğu kastediyoruz. Bugün 1977'ler Türkiye'sinde ziraî müstahsili, küçük tasarruf sahibini, bürokrati, esnafı, sanatkârı, işçiyi ortak etmeden kalkınma hamlesini başarmaya imkân yoktur.

Özellikle ziraî ürünlere dayalı sanayide yetiştirici köylüyü ortak ederek halka açık anonim şirketler kurulması şarttır. Sigarayı Devlet yapamıyor, öyle ise Koç-Holding veya Sabancı Holdinge bu işi ihale edilm fikri, Demirel ekonomisinin tipik bir tezahürüdür.

Ham ürün, mamul ürün ihracı meselesi pamukta da devam etmektedir. Son yıllarda cidden memnuniyet verici bir gelişme gösteren pamuk ipliği ve tekstil sanayiimiz, Hükümetin özellikle Ortak Pazar Ülkeleri nezdinde etkili olamayışı yüzünden ihraç konusunda dar boğazlara itilmektedir. Ortak Pazar, Türkiye'den pamuk ipliği ihracını kısmasını isterken, Güney Amerika ülkelerine tahdit sınırlarını kaldırmaktadır. Zeytin yağı da, narenciye de, gıda sanayiinde de durum bundan pek farklı değildir.

İhracatımızı köstekleyen bu dış baskılara Hükümetin anlaşılmasız kararnamelemlerle, taktığı çelmeler de ilâve edildikçe ihracat gelirlerimizin artmasına imkân yoktur. Buğdayda, zeytin yağında, çimentoda husule gelen fiyaskolar Türk Hükümetinin bu ihracat kalemlerine indirdiği ağır darbelerdir. İhracatımızın bu üzüntü verici durumuna karşılık ithalâtta da ayrı facialar cereyan etmektedir.

Adalet Partisi ile MSP'nin ithalât kotalarını kendi partileri kontrolüne alabilmek için yaptıkları kavga neredeyse Hükümetin Bütçeden önce dağılmasına sebep olacaktır. Bu çekişme, halk arasında iyice yaygınlaşan ithalât kotaları yolsuzluklarına teyit eder mahiyettedir. Bir telefonla, emeksiz, bu işin komisyonculuğundan, vurgun vuranların çoğaldığı ve bu işin yeni bir meslek türü haline geldiği artık herkes tarafından biliniyor. Dış ticaret açığımızda 1.000.000.000,— dolarla ham petrol ithalâtı önemli bir rol oynamaktadır. Yerli üretim bu Hükümet döneminde sürekli düşmekte ve tüketimi artmaktadır. Bu konuda da Hükümet beceriksiz ve tedbirsizdir.

Muhterem arkadaşlar, dövize çevrilebilir mevduat meselesine biraz daha ayrıntılı olarak girmek istiyorum : DÇM özellikle son enerji ve petrol krizinden sonra ortaya çıkmış ve Türkiye gibi gelişmekte olan ve döviz dar boğazı içinde bulunan ülkelerin dört elle sarıldıkları bir sermaye hareketi olmuştur. Yalnız bu finansman kaynağını Türkiye gibi hesapsız ve tehlikeli bir biçimde kullanan başka bir ülke olacağını da zan etmiyoruz.

2,5 milyar dolarlık döviz rezervlerini müsrifçe tüketen bu Hükümet, yurt dışındaki işçiye de güven veremediği için o döviz kaynağını da kurutmuş ve son çare olarak petrol şeyhlerinin piyasaya sürdükleri kısa vadeli ve yüksek faizli bu sermayelerden medet ummak zorunda kalmıştır.

Hükümetin Ekonomik Kurul Başkanı ve Başbakan Yardımcısı Erbakan bile bu dış finansman kaynağını yetersiz bulmakta ve faizlerinin çok yüksek olduğunu iddia etmektedir. Hatta DÇM'ler, ile iki yıldır eski işveren dostlarının döviz ihtiyacını karşılayan, ve Hükümetin bir süre ayakta kalabilmesine yardımcı olan Maliye Bakanı bile bu borçlanma işlemlerinde vadelerin arzu edilen derecede elverişli olmadığını ifade etmek zorunda kalmıştır.

Bütçe vesilesiyle Türk ekonomik hayatının geleceği açısından bize bir hayli karanlık bir faizcilik işlemi gibi görünen bu DÇM lar konusunun açıklığa kavuşturulmasını talep ediyoruz. Bu gayri resmî bankerlik işlemlerinde aracılığı kimler yapmaktadır.? Bu araçlar arasında bir takım Dışişleri mensuplarının, orta ve büyük elçilerin mevcut olduğu doğru mudur? Bu araçların temin ettikleri dövize göre aldıkları komisyonun oranı nedir? Bu sermayeler hangi vade ile ve hangi faiz oranı ile yurda getirilmektedir? Hükümetin tekeffül ettiği kur farkı garantisi sebebiyle bugüne kadar yapılan kur ayarlamaları sonucu Merkez Bankasının ve Maliye'nin zararı ne kadardır? Halen 1,7 milyar dolar varmış olan bu meblağın bu bütçenin uygulanmasıyla 2 milyar dolar daha artacağı hesaplanırsa bu 3.700.000.000,— dolarlık borcun mürekkep faizleriyle birlikte nasıl ödenebileceği konusunda Hükümetin bir fikri veya çalışması mevcut mudur?

Bu sorularımıza Hükümetten bir cevap alabileceğimiz iyimserliği içinde değilim. Çünkü onlar için ülkenin istikbalinden çok kendi hallerini kurtarmak söz konusudur. Bunun için de rizikosu ne olursa olsun iç ve dış desteklerden yararlanmak mübahtır; ama ortadaki acı ekonomik gerçekleri örtmeğe de kimsenin gücü yetmeyecektir. Nitekim, 3/4 ünü bir yıl, geri kalanını iki yıl vadeli tahmin ettiğimiz-tahmin diyorum, çünkü Hükümet bilgi vermiyor-ağır faizli bu kredilerin müstakbel döviz kazançlarımıza büyük bir ipotek yükleyeceği bellidir. Çünkü önümüzdeki yıl dövize çevrilir mevduatların toplamı kadar bir borç bulunması zorunluluğu olacaktır. Her yıl yeniden bu kadar yüksek bir borç bulunamayacağı için normal döviz gelirlerimiz bu borçların ödemesine yöneltilmek zorunda kalacaktır.

Bu hesapsız ve sorumsuz uygulama dış ödemeler dengemizi tamiri imkânsız tıkanıklıklara itecek ve Türkiye'nin dış itibarına yeni ve ağır darbeler indirilmesine sebep olacaktır.

Muhterem üyeler, yabancı sermaye konusuna da kısaca değinmek istiyorum.

Bu Hükümet bir yandan kaynak ve tasarruf yaratamaması nedeniyle bütçe dengesini sonu karanlık dış borçlanmalarla sağlamak isterken, öte yandan yabancı sermaye konusunda anlaşılmaz, çelişkili ve garip bir tutum içindedir.

Bizim kanımızca yabancı sermaye, kaynak kıtlığı çeken, döviz dar boğazı içindeki ve kalkınmakta olan ülkeler için

akılcı bir yolda kullanıldığı takdirde yarar sağlayabilir. Bu konuda harp sonrası yenik düşen ülkeler olmalarına rağmen yabancı sermayeden akılcı bir yoldan yararlandıkları için bugünkü düzeylerine çıkmağı başarmış olan Federal Almanya ve Japonya örneklerini göstermek mümkündür. Hatta öylesine ki, bugün komünist blok dahi, Rusya dahi kapitalist ülkelerle yabancı sermaye alışverişi içine girmiş bulunuyor. Bu bakımdan bizde de bu meselenin rahatlıkla tartışılabilmesi gerektiği inancındayız; ama bizdeki sol, yabancı sermayeyi sömürücü bir öcü olarak göstermekten hâlâ vaz geçmemiştir. Sayın Demirel ve Hükümeti de bu solun etkisi ve korkusu altında, yabancı sermayenin hangi tahdit ve şartlarla getirilmesinde yarar olabileceğini oturup da tespit etmeğe dahi bu sol korkusundan cesaret edememektedir. Bu yüzden de belki de yeni iş sahaları, sanayi dalları, ihraç imkânları yaratacak, Avrupa'daki bir milyon insanımızı tedricen geri getirmeğe vesile olacak, dış ticaret açığımızı kapatabilecek müşterek projeler dahi müzakere edilememektedir. Onun yerine ne oluyor, bu korkaklık olunca? İsmi sözde sağcı, fakat sol korkusundan yabancı sermayeyle bir masaya oturup müzakere dahi yapamıyor. Ne oluyor ondan sonra, hangi sermaye geliyor? Coco-Cola sermayesi geliyor Türkiye'ye Dandy sermayesi geliyor Demirel Hükümetinde Türkiye'ye.

Kısaca Türkiye'nin borçlarına da temas etmek istiyorum.

Türkiye'nin iç ve dış borçları son derece büyük boyutlara ulaşmıştır. 1977 Bütçe gerekçesinden aldığımız rakamlara göre 1976 Haziran sonu itibarıyla durum şöyledir: Türkiye'nin dövizle ödemek zorunda olduğu dış borçların toplamı, henüz kullanılmış 1 milyar 600 milyon dolar kredi hariç, 3 milyar 344 milyon doları bulmuştur. Krediler kullanıldığı takdirde bu meblâğ toplam 4 milyar 943 milyon dolara yükselecektir. Ayrıca bunların faiz tutarı 2 milyar 30 milyon doları bulmaktadır. Şu hale nazaran 7 milyar dolar civarında, yani 140 milyar Türk Lirası dış borcumuz mevcuttur.

İkinci fasıl Türk Lirasıyla ödenecek dış borçların miktarıdır. Bu miktar da 4 milyar 587 milyon Türk Lirasına ulaşmaktadır. Yani 1976 Eylül sonu itibarıyla toplam 85 milyar 430 milyon lira iç borç ile, 63 milyar lira da bunların faizi mevcut bulunmaktadır. Bunlar 148 milyar lira iç borcu teşekkül ettirmektedirler. Gerek iç ve gerekse dış borçlar için verdiğimiz bu rakamlar bir yıl ve daha kısa vadeli borçları, özel sektö-

rün kullandığı 1 milyar 700 milyon doları DÇM'leri içine almaktadır daha. Yuvarlak rakamlarla söylenirse dövizle ödenecek dış borç 140 milyar Türk Lirası, Türk Lirasıyla ödenecek dış borç 4,5 milyar Türk Lirası, iç borç 148 milyar Türk Lirası, toplam; muhterem arkadaşlar, sayın Milletvekilleri, şu anda Devletimizin dövizle ve Türk Lirasıyla ödenecek iç ve dış borç toplamı 292,5 milyar Türk Lirasına ulaşmıştır.

Bu miktara 1 milyar 700 milyon dolarlık DÇM bakiyesi de eklenirse durum ne olur? 1977 yılında muhtemelen 2,7 milyar dolar da yeni borç ihtiyacı belirecektir; bunları eklediğimiz takdirde mevcut borçlarımıza % 43 ilâ % 55 arasında brüt bir ilâve daha olacaktır bu saydığım rakama. Evet, bu bakımdan hakikaten bütçemiz borcu büyük bir bütçe olmuştur.

Bu tablo karşısında denilebilir ki Osmanlı Devleti dahi bu kadar ağır bir borç yükü altına sokulmamıştır. Bu borcu ödeyecek olanın bu Hükümet olmayacağını ve asıl yükü milletin çekeceğini bildiğimiz için burada nefes tüketiyoruz, endişeliyiz ve üzüntülüüz. Kendi değil, iç ve dış borcu en büyük bir bütçeyi böylece görmüş oluyoruz.

Para ve kredi politikasına gelince :

1976 yılında emisyon hacmi Aralık başında % 30'u aşarak en yüksek seviyesine ulaşmıştır. Bu yılki artış hızı öbür yılların çok üzerindedir. Bunun da sebebi, Merkez Bankasının kamu kesimine açtığı kredilerdir. Gene geçtiğimiz yıl tüm mevduat türlerinde ve özellikle vadeli tasarruf mevduatında bir duraklama yılı olmuştur. Buna mukabil kredi artışı sağlıksız DÇM girişleri ve Merkez Bankası kaynaklarıyla partizanca kamçılanmıştır. Banka kredilerinin sektörlere göre dağılımı incelendiğinde, kredi pidesinden en ince dilimi gene çiftçinin ve köylünün aldığı göze çarpmaktadır. Diğer kredilere oranla tarım kredileri maalesef % 7,8 ile en düşük seviyede kalmıştır. Hem köylüden, çiftçiden, ziraatçiden yanayız derler, hem de kredilerin % 10'unu bile tarım kesimine lâyük görmezler. Ondan sonra da seçimlerde köylüden rey istemeye giderler. Bu seçimlerde göstermelik YSE araçları, elektrik direkleri ve su borularıyla Türk köylüsünü kandırmaya imkân olmayacaktır.

1976 yılı özel kesimin tahvil ihracının durakladığı ve hisse senedi ihracının gerilediği bir yıl olmuştur. Bunda, ekonomik istikrarsızlığın payı olduğu kadar sermaye piyasası kanunu

konusunun yıllardır vaadedildiği halde ele alınmayışının da rolü vardır.

Muhterem Milletvekilleri, fiyat hareketleri, zamlar, enflasyon ve hayat pahalılığı konusuna geliyorum :

Dünyada ve Türkiye'nin yakın ilişkiler içinde bulunduğu ülkelerin büyük çoğunluğunda fiyat artışları yavaşlarken Ülkemizde hızlanarak yükselmeye devam etmektedir. Nitekim Kanada, Amerika, Japonya, İtalya, İngiltere, Fransa, Batı Almanya gibi OECD'nin yedi büyük ülkesinde ortalama tüketicici fiyatları evvelki yıl % 10'un üzerinde iken, geçen yıl % 7 dolaylarına inmiştir. Türkiye'de ise, toptan eşya fiyatları 1976 yılında, 1975 sonuna göre % 19,1 oranında artmıştır. Bu bakımdan Hükümetin ve Maliye Bakanının bütçe takdimi sırasında Türkiye'deki fiyat artışlarını dünya konjoktürüne ve enerji krizine bağlamasını ciddiyetle ve gerçekçilikle bağdaştırıyoruz.

Öte yandan büyük şehirlerimizin geçinme endeksleri de büyük bir hızla artışlarına devam etmektedirler. Son yılın artışları Ankara için % 14,1, İstanbul için ise, % 19,3 dolayında gerçekleşmiştir. Böylece son dört yıllık dönemde toplam olarak Ankara geçinme endeksinde % 64, İstanbul'dakinde ise, % 80 dolaylarında yükselme olmuştur.

Kaldı ki, Demokratik Parti Grubu olarak, biz bu endekslerin gerçeği yansıttığına da inanmıyoruz. Zira, gözümüzle gördüğümüz fiili durum bu resmî artış oranlarının beş-on kat daha üstündedir. Eğer, bu rakamlara inanacak olsak, Ankara'da bu % 14'lük bir oranla bir yılda kıymanın kilosunun 35 liradan 60 liraya, pirincin kilosunun 10 liradan 18 liraya, ekmeğin gramajının düşerek 2 liradan 2,5 liraya, peynirin 25 liradan 40 liraya, kahvenin 100 liraya, kömürün, odunun tonunun 1000 liraya çıktığını nasıl izahedeceğiz. Hele Türkiye'deki fiyat hareketlerinde bu endekslerde hesaba katılmayan bir tanesi var ki, ev kiralarnı kastediyorum; tek kelime ile korkunçtur.

Ankara'daki ev kiralarnı bir yıl içinde yüzde yüzün üzerinde artmıştır. Bu yükseliş kasabalara varana kadar bütün Türkiye'de, ufak farklarla her yerde üç aşağı beş yukarı aynıdır. Ev kiralarnının yüzde yüz arttığını hesaplamak için ne endeksçi, ne maliyecici, ne istatistikçi olmağa gerek yoktur arkadaşlar (DP sıralarından «Bravo Ölçmen» sesleri)

Türkiye'de ev kiralarnı memurun ve işçinin aylık gelir düzeyini aşar hale gelmiştir. Buna karşın Hükümet ne tedbir alı-

yor? 200 bin-300 bin konut inşa edeceğiz diye afakî beyanatlar vermenin dışında. Bir Hükümet üyesi de çıkmış, kiralardan vergi beyanına göre dondurulması tasarısı hazırlayacaklarını söylüyor.

Eğer, demir fiyatlarını, çimentoyu, keresteyi, tuğlayı, sıhhi malzemeyi, camı siz Hükümet olarak dondurmağa ve en mühimi de enflasyon hızını durdurmaği vaad ediyorsanız, buyurun kiralardan beraber donduralım. Biz de bu tasarıya rey verelim; ama yok siz yılda kaç kere inşaat malzemesine zam yapacaksınız, Türk parasının değerini, satın alma gücünü her yıl yarısına yakın düşürecekseniz, sonra da mal sahibine senin gelirini donduruyorum diyeceksiniz. Ekonominin hangi kaidesine uyuyormuş acaba bu zihniyet?

Başbakan Sayın Demirel, programını Mecliste okurken «fiyatlarla mücadele bir numaralı meselemizdir. Biz hiç bir maddeye zam yapmamak için Hükümet olduk» demişti.

Şimdi, ben de 1976 da bunları söyleyen Hükümetin yaptığı zamların bazılarını tarihleriyle sıralayacağım :

Muhterem arkadaşlar, Ocak ayından başlayorum :

8 Ocak 1976 Murat otomobillerine zam,

23 Ocak Et - Balık ürünlerine zam,

28 Ocak buzdolabı, çamaşır makinası, elektrik süpürgesine % 10 ilâ 15 zam,

10 Şubat Orman Çiftliği mamullerine % 100'e varan zam,

21 Şubat oto, kamyon, traktör lastiklerine % 15 zam,

16 Mart Türk Lirasının % 3,3'lük devalüasyonu,

26 Mart 40 küsur dayanıklı tüketim maddesine % 15 dolaylarında zam,

27 Mart Sümerbank yünlü ve pamuklularına % 20 zam,

3 Nisan Türk Lirası tekrar devalüe edildi,

8 Nisan Sümerbank deri ve kunduralarına % 20 ila 35 zam,

8 Nisan çay'a % 20 zam,

10 Nisan çimentoya % 25 zam,

20 Nisan televizyona % 15 zam,

29 Nisan gaz tüplerine % 60 zam,

17 Mayıs bakır tel fiyatlarına % 5 zam,

22 Mayıs kahveye % 100 zam,

27 Mayıs elektriğe % 20 zam,

6 Haziran Etibank bakır ürünlerine % 20 zam,

9 Haziran Demir - Çelik ürünlerine % 30 zam,

- 22 Haziran boru ve radyatör tiplerine % 25 zam,
7 Temmuz inşaat malzemesine % 30 zam,
23 Temmuz Orman Bakanlığının kerestesine % 40 zam,
5 Eylül aküler, boyalar, bisiklet, motosiklete % 15 zam,
22 Ekim ilaçlara % 20 zam,
28 Ekim Türk Lirasının üçüncü devalüasyonu,
10 Aralık Sümerbank yünlü, pamuklulara % 25-30 zam,
20 Aralık Sümerbank halıya % 25 zam.

Muhterem arkadaşlarım, ben yorulduğum onlar yorulmadılar zam yapmaktan (DP, CHP sıralarından alkışlar)

Ve bu zam furyası, bu zam zinciri devam etmektedir.

Bu Hükümet 1976 yılında tam 79 maddeye zam yapmıştır. Bu zam furyası 1977'de de hızını artırarak devam etmektedir. Nitekim daha son haftalarda kahveye % 100, Et-Balık mamullerine, keresteye, inşaat malzemelerine çeşitli oranlarda zam gelmiştir. Nitekim ihale keşif bedellerine % 30 zam yapıldığı da Resmî Gazete'de Hükümet tarafından açıklanmıştır.

1976 yılında % 25 dolaylarında gerçekleşmiş bulunan enflasyonun, 1977 için de spirale daha da yükseleceği ve % 30'u aşacağı bu bütçe tasarısının rakamları yoluyla açıkça görülmektedir.

OSMAN AYKUL (Burdur) — Suya zam, havaya zam.

ÖZER ÖLÇMEN (Devamlı) — Bu rakamlara mı, yoksa burada demin konuşan ve bu bütçelerin enflasyonu önleme bütçesi olduğunu iddia eden Hükümet üyelerine mi inanmak konusunda yüksek vicdanlarınız nihaî kararı verecektir.

İstihdam meselesine gelmek istiyorum; Anayasanın 42 nci maddesi; «Çalışma herkesin hakkı ve ödevidir» demektedir.

Maalesef Türkiye'de 15 ilâ 64 yaş arasında aktif nüfusun tamamı için bu Anayasa hükmü geçerli değildir. Türkiye'de istihdam meselesi önceliğini ve vahametini devam ettirmektedir.

Bu hükümet iş başına geldiğinden beri işsiz sayısı her yıl süratle artmaktadır. 1977 programda işsizlik şöyle belirtilmiştir :

«Üçüncü planda 1977 yılı için 1,8 milyon kişilik bir işgücü fazlası öngörüldüğü halde, 1976 yılında işgücü fazlasının 2 080 000 dolayında olduğu tahmin edilmekte ve 1977 yılında ise, bu sayının 2 180 000 dolayında yükseleceği beklenmektedir»

Anormalliğe bakınız ki, 1977 yılı programı işsizliğin artışı hedef olarak belirtmektedir.

Ayrıca, verilen rakamların doğruluğu hakkında da şüphelerimiz vardır. Çalışan nüfusun 3 milyonu işsizdir. Tarımda ise, gizli işsizlik vardır. Ziraat Odaları Birliğinin rakamlarına göre, tarımda 3 100 000 aile ya da 5 540 000 insan, insan gücü değerlendirilememektedir.

Bu hükümet; «İşsize iş, aş bulacağız» sloganlarını pek çok kullanır. Hakikâten hükümet, yandaşı görülenlere iş bulmuştur; ama Türkiye'de işsizliğin arttığını bizzat hükümetin programına koymaya mecbur kaldığı da bir gerçektir. Sadece kapanan Almanya kapılarında yazılı olanların sayısı 2 milyona yakındır. Çaresizlikten Libya çöllerine düşen vatandaşlarımızın perişan halleri yürekleri sızlatmaktadır.

Cephe yönetimi zamanın iş barışı, çalışma hayatı allak bulak olmuştur; direnişler, yürüyüşler, işi yavaşlatmalar, grevler, lokavtlar birbirini kovalamış ve korkunç boyutlara varmıştır. İşyerleri birbiri ardından kapılarına kilit asmaya başladılar. Hükümet ise, bunları büyük bir umursamazlık içinde seyretmektedir.

Muhterem üyeler, Meyak, İyak, Oyak konusunda da bu vesile ile kısaca Grubumun görüşlerini arz etmek istiyorum.

Yıllardır Meyak ve İyak tasarıları Mecliste uyutulmaktadır. Bu suretle memur ve işçi kitlesi avutulmaktadır. Meyak, Bağ-Kur ve Emekli Sandığı kesintileri gelir kaynağı olarak ele almakta, sosyal fonlara dahil edilmektedir. 3 milyar lirayı bulan bu paralarla Kamu İktisadî Teşebbüslerine uydurulma temeller atılmaktadır. Yani, Meyak ve benzeri kesintilerle Cephe partileri seçim yatırımları yapmaktadırlar. Bu durum ibret vericidir. Geçen yıl da ifade ettiğimiz veçhile Meyak'tan ayrı olarak, bütün öğretmenleri kapsayacak bir Öğretmenler Yardımlaşma Kurumunun yani Öyak'ın kurulmasına taraftarız. Demokratik Partinin bu isteğini tekrarlıyoruz.

Muhterem üyeler, kısaca dış ekonomik ilişkileri de özetlemek istiyorum :

Türkiye'nin kalkınma hamlesinde, sanayileşme çabasında, istihdam sorununda ve ödemeler dengesinde ortak üyesi olduğumuz AET topluluğu ile olan ilişkilerimiz önemli bir rol oynamaktadır. Ortak Pazarla yapılan Katma Protokol ve müteakiben yapılan anlaşmalarda Türk sanayiinin, tarımının ve el

emeğinin yararları yeterince gözetilmemiş, hatta aleyhimize işleyecek hükümlere göz yumulmuştur. DP Grubu, Katma Protokolün müzakerelerinden beri bu konuda hükümetleri her fırsatta uyarmış, fakat AET konusunu temelden kavrayacak bir hükümete maalesef raslayamamıştır. Özellikle Çağlayangil diplomasisi ile AET'ye kaptırdığımız elimizi bu hükümetle değil kurtarmak, nerede ise kolumuzu kaptıracak bir duruma gelmiş bulunuyoruz.

Dış ticaretimizde AET'den ithalâtımız süratle artarken, ihracatımız ve AET-Türkiye dış ticaret dengesindeki aleyhimize olan açık her yıl daha da büyümektedir.

Ortak Pazarla olan ekonomik ilişkilerimizin aleyhimize geliştiğinin en belirgin kanıtı da, bu ülkelerle olan dış ticaret açığımızın dünyanın diğer ülkeleriyle mevcut dış ticaret açıklarının toplamından daha fazla oluşudur.

Meselenin basit ve yüzeysel bir taviz pazarlığı olmadığını; asıl konunun, Türkiye'nin 1959 larda ortaklık için başvurmuş ve Ankara anlaşmasıyla Ortak üye statüsünü kazanmış bir üye sıfatıyla ikinci önceliğe sahip olduğunun vurgulanması gerektiğini bu Hükümet maalesef anlayamamıştır. Anlayamadığı bir tarafa, bari giriştiği taviz pazarlıklarında bir nebze başarı sağlasa, gene de belki teselli vesilesi olurdu ama, onda dahi ne kadar gerilerde olduğumuzu birkaç tipik örnek sunarak arzı edeceğim.

Türkiye Narenciye ihracatından hatırı sayılır döviz geliri sağlayabilecek kapasitede bir ülkedir. AET yıllardır Yunanistan'a narenciyede % 100 gümrük indirimi yani sıfır gümrük; Fas, Tunus ve Cezayir'e % 80 gümrük indirimi, İsrail'e % 60-80 gümrük indirimi uygularken ve bunların hiç biri Türkiye gibi AET'nin ortak üyesi değilken, sözde ortak Türkiye'ye Ortak Pazar sadece % 50 gümrük indirimi uygulamaktadır. Hükümetin büyük bir pazarlık başarısı gibi takdim ettiği son konsey kararına göre de, asıl ihraç kalemi olan limonlar gene % 50 de bırakılmakta; altıntop, satsuma gibi tali kalemler ise, lütfen İsrail'in, Yunan Fas'ın, Tunus'un ve Cezayir'in altında % 60 seviyesine çıkarılmaktadır.

Ülkemizin ihraç potansiyeli olan tek yarı mamül sınıf ürünü pamuk ipliklerinde ise durum daha acıklıdır. Türkiye'nin pamuk, ipliği ihracatı yılda 70 bin tonu aştığı halde Ortak Pazar'ın bize bu konuda tanıdığı indirimli kontenjan sadece 390

tondur. Muhterem milletvekilleri, 70 bin tonluk kapasitemiz var; Ortak Pazar'ın tanıdığı kontenjan 390 ton. Sonra da Sayın Çağlayangil ve bu Hükümet çıkararak Ortak Pazarla başarılı müzakereler yürüttüklerini iddia edebiliyorlar yani, dokuzların gümrük indirimli olarak ülkelerine girmesine müsaade ettikleri Türk pamuk ipliği, Türkiye'nin ihraç ettiği pamuk ipliğinin binde altısından daha azdır. Bu yetmiyormuş gibi AET bu konuda Türk Hükümetine kısıtlayıcı yeni baskılar yapmaktadır.

Hükümetin salça, zeytinyağı, tarım ürünleri konusunda aldık dediği tavizler ise yürürlüğe konulamamıştır.

İşçilerimizin Avrupa'daki serbest dolaşımı ise özellikle Almanya tarafından uyutulmaktadır. Batı Avrupa ve batı dünyası ile ekonomik ilişkilerini günden güne daha fazla bozan Demirel Hükümeti, komünist blokun açtığı ekonomik kucağa düşmüştür. Türk ekonomisinin içine düşürüldüğü ekonomik çıkmazı dikkatle izleyen Sovyet Rusya gerek kendi, gerek peykleri vasıtasıyla Türkiye'ye kurnazca tekliflerde bulunmaktadır. Bu teklifler bu günün şartları içinde cazip görünmekle beraber Türk ekonomisinin geleceği açısından tehlikeli ve sakıncalıdır.

Rusya ve diğer komünist ülkelerin Türkiye'ye verdikleri kredilerin, malların ve projelerin ödeme süreleri geldiğinde Türk Dış ticaretinin yarılan fazlasının komünist blokun ipoteline gireceği hesapları yapılmaktadır.

Türkiye içinde komünizme karşı Cephe kuduğunu ilân eden Hükümet, dışarda komünist ülkelere karşı cömertce açılmakta bir beis görmemektedir. Bu Hükümeti tenkit etmekte konu sıkıntısı çekmeyen Türk sol'unun bir tek bu konuda susması ve Hükümeti tenkit etmemesi çok ilgi çekicidir.

Türkiye'nin Orta Doğu ve İslâm ülkeleriyle ciddi bir ekonomik işbirliği içine girmesini ilk teklif eden partilerden biri Demokratik Parti olmuştur. Ne yazık ki, bu Hükümetin politikası ile, bu fırsatla dejenere edilmiş ve olumlu hiç bir adım atılmamıştır. Meseleyi bir mahalle kongresine çeviren ve parti propagandası seviyesine indiren kişilere Hükümet görevi verilirse bundan fazlasını beklemenin de hayalperestlik olacağı tabiidir.

Muhterem milletvekilleri, bütçenin ekonomik kısmını ve Türkiye'nin içinde bulunduğu ekonomik durumu inceledikten sonra ikinci bölümde, Hükümet Programındaki vaatlerin ne olduğunu kısaca gözden geçirmeye çalışacağım.

BAŞKAN — Sayın Ölçmen, 30 dakika vaktiniz var efendim.

ÖZER ÖLÇMEN (Devamla) — Teşekkür ederim sayın Başkan.

1975'in Nisan başında bu kürsüden Başbakan tarafından okunduğu sıra içinde, vaad edilen konuları ve ne derece gerçekleştirildiklerini birlikte görelim.

Hükümet komünizme ve her çeşit anarşiye karşı kararlı bir mücadele yürüteceğini vaad etmiş programında.

Biz Demokratik Parti Grubu olarak sizin hükümetinizin, tam tersine komünizmin ve anarşinin gelişmesine gerekli ortamı yarattığını iddia ediyoruz.

Komünistler arasındaki Leninci ve Maoçu fraksiyonlar dahi rahatlıkla Ankara sokaklarında sizin iktidarınızda meydan muharebesi verebilmektedirler.

Türkiye'yi bölmeyi hedefleyen «Kürdara azadî» sloganları sizin hükümetlerinizde rahatlıkla her yere yazılabilir hale gelmiştir.

Siz memlekete yıllarca hizmet etmiş merhum başbakanların ve devlet adamlarının naaşını o ıssız adadan İstanbul'a nakletmeye cesaret dahi edemezken, Nazım Hikmet'in mezarını Ankara'ya getirecekler sizin devrinizde ortaya çıkmıştır.

Sizin hükümetiniz döneminde komünist yayınların her türüsü rahatça satılır, bu tür eserler sahnelenir hale gelmiştir.

Komünizmle mücadelede başarılı olmak için sadece «Biz komünizme karşıyız» demek yetmez. Onu diyenlerin politik, toplumsal ve ekonomik politikalarıyla da bunu pekiştirmeleri ve ispatlamaları gerekir ve bunu uygulayacak hükümet adamlarının da her türlü şaibe isnadından arınmış, güvenilir, cesur kişiler olmaları gerekir. Aksi takdirde her an bir İtalya misaliyle karşılaşabiliriz.

Bir NATO üyesi ülkesi olmasına ve halkın büyük çoğunluğunu mutaassıp Katoliklerin teşkil etmesine rağmen, yıllardır iktidarda bulunan sağcı Hristiyan Demokrat Partinin, Cumhurbaşkanı, Başbakan seviyesindeki yöneticilerinin adlarının çeşitli rüşvet ve yolsuzluklara karıştığı tespit olunduğu için ve bunun tepkisiyle son seçimlerde İtalyan Komünist Partisinin reyleri birdenbire % 34'e fırlamıştır. Bugün İtalya'da Komünist Parti, hükümet anahtarı haline gelmiştir.

Bu olay, her komünizme karşı olan, her «Komünizme karşıyım» diyen Türk'ün ibret alması gereken bir örnektir, İtalya misali. Öte yandan komünizm ile mücadele edeceğini söyleyen

bu hükümetin müsaadesiyle Boğazlardan geçen süper uçak gemileri, süper Rus uçak gemileri Akdeniz'deki kuvvet dengesini komünist blok lehine değiştirecek bir hale gelmiştir.

Yabancı basında Türk Hariciyesinin Rusya ile dostluk paktı imzalamak için çalışmalar yaptığı yolunda haberler yayınlamıştır. Bu konuda açıklama isteyen Demokratik Partinin demecileri, bu hükümetin TRT'since yayınlanmamıştır.

Anarşi bizzat bu hükümetin içindedir. Birbirleriyle muhtıralarla, ultimatolarla konuşan hükümetlerin ve bunlardan kurulu ortakların kurduğu hükümetler anarşi ile mücadele edemezler. Çünkü anarşi bizzat kendi içlerindedir.

«İç güvenlik, asayiş ve kanun hakimiyeti sağlanacaktır» demiş bu hükümet. Buna karşılık ben de size bir büyük şehrimizin birkaç gün öncesine ait 48 saatlik polis vukuat raporunu okuyacağım.

İşte 48 saatlik vukuat : 36 hırsızlık vakası, 19 yankesicilik vakası, 66 oto hırsızlığı vakası, 19 silâhlı gasp vakası, 12 kapkaççılık vakası, 14 yaralama vakası, 2 cinayet vakası, 44 kız kaçırma vakası, 16 kaçakçılık vakası ve 155 adet adam dövme vakası. Sizin anlayacağınız asayiş ber Süleyman!

Bir yandan canının, malının, ırzının derdine düşmüş vatandaş ve otoritesiz bir hükümetin emrinde ne yapacağını şaşırmış güvenlik kuvvetleri; öte yanda eli kolu serbestçe dolaşan katiller, hırsızlar, vurguncular ve «Anarşi hükümetin boyunu aşmıştır» diyen bir Başbakan.

Devlet Güvenlik Mahkemeleri Kanununun ikame süresi dolduktan sonra hatırlayıp Meclislere veren ve CHP'nin muhalefetine dayanamayıp vaz geçen Demirel Hükümeti...

Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri, Dernekler ve Trafik Kanunlarını iki yılda hazırlayamayan ve çıkaramayan cephe topluluğu. Kapılarına kilit asılmış üniversiteler, harp meydanına dönen okul meydanları.

İşte sizin 1977 başında sağladığınız asayiş ve kanun hürriyeti budur.

Program vaatlerine devam edelim bakalım. «TRT» de taraf siz ve millî bir yayın yapacağımı» vaat etmiş bu hükümet. Beni en çok güldüren bu cümle oldu programı okurken. Değil Türkiye çapında bir tarafsızlık, hükümet ortakları arasında dahi hak, hukuk ölçülerine uymak niyetinde olmayan ve Erbakan'ı bile isyan

ettirerek «Bu TRT AP'nin meddahi oldu» dedirten ve bugünkü TRT yönetimi demokrasimiz için bir yüz karası haline gelmiştir.

Siyasî haber ve programlarında Hükümet partilerinin ve özellikle Adalet Partisi'nin bir propaganda organı gibi çalışan TRT yönetimi, muhalefete ve özellikle sağ muhalefete karşı küstahça ve pervasızca bir husumet kampanyası sürdürmektedir. Adalet Partisi ve diğer Hükümet partilerinin beyanları bir bültende beş ayrı sözcünün, sesli, görüntülü, dakikalar süren haberleri biçiminde tekrar edilirken, DP'nin demeçleri ya hiç verilmemekte, ya kelimeler tahrif edilerek mana değiştirilmekte, ya da insicamsız bir biçimde kısaltılmaktadır.

Vatandaşa haber diye çoğu kez 45-50 dakika süren. her bir Hükümet ortağının başkanının ve bakanlarının görüntülü partizanlık nutukları sunulmakta, arkasından bütün dünyadan Türkiye'yi ilgilendiren ilgilendirmesin haber tercümeleri sıralanmakta, Yunan muhalefet lideri Mavros'un, papaz Makarios'un filmli demeçleri takdim edilmekte ve nihayet vatandaşın dinlemekten patlayacağı bir sırada, ya 45 inci ya 50 nci dakikada lütfen muhalefet sözcülerinin 30-40 saniyelik beyanları, alın başınıza çalın dercesine vatandaşın suratına karşı okunmaktadır.

12 Şubat akşam bültenlerinde birinci haber olarak sayın Adalet Partisi Genel Başkanı Süleyman Demirel'in, partisinin bilmem kaçınıcı kuruluş yıldönümünü, metin konuşmalarını görüntüleriyle, dakikalarca dinledik. Bu TRT yöneticilerinden, sayın Demirel ailesinin de evlenme yıldönümlerini, yine TRT'de aynı sırada vatandaşla lütfetmelerini rica ediyoruz. Ama biz, Demokratik Parti Grubunun, Devlet Güvenlik Mahkemeleri hakkındaki tutumunu açıklayacağız, uçak gemisinin boğazlardan geçişi Montrö'ye aykırıdır, kuvvet dengesini komünist blok lehine çevirir diye beyanlar vereceğiz, o beyanlar TRT'de yayınlanmayacak; Süleyman beyin partisinin bilmem kaçınıcı kuruluş yıldönümü, birinci haber olarak sesli, görüntülü TRT ekranlarında yer alacak.

EKREM DİKMEN (Trabzon) — Üzme kendini, adım adım dolaşyoruz vatani.

ÖZER ÖLÇMEN (Devamla) — Yaşa Ekrem'ciğim.

Sayın Ali Nejat Ölçen'le soyadı benzerliğimiz var. Bir de meslek benzerliğimiz var. Bunu tahrif ediyor TRT bültenleri, kasıtlı olarak. Şöyle: Yandaş gazetelere de önceden tertipliyor, bültenlerde bir Ölçmen bir Ölçen, bir Ölçmen, bir Ölçen yazıyor. Yandaş gazetelere de ertesi gün haber veriyor, fıkra çıkıyor.

Ölçmen, Ölçen ne farkı var canım, ikisi de aynı şeyi söylüyor diyor. Ama savcılığa verdim, dava açıldı, hesaplaşacağız onlarla.

Açık oturumlara grubu bile bulunmayan Milliyetçi Hareket Partisinin temsilcileri çağırılıyor, Demokratik Parti çağırılmıyor.

TRT Seçim Kurulu da şikâyetlerimizi inceliyor bakalım herhalde seçimlerden sonra onlar da neticelendirirler.

Siyasî programlardaki bu pervasızlığın yanı sıra gelelim, kültür, eğlence ve sosyal programlarındaki, zevkten, sanattan, millî kültürden başka her şeyin millet parasıyla millete zorla dindletirilip seyrettirilmesine.

Türk örf ve harsına ters düşen dizi filmlerde, ya kilise ayinlerine, ya Noel yortularına kadar her nevi Hıristiyan misyonerliği yapılmakta, ya da bir sürü polisiye filmle, banka soygunundan ırza tecavüze kadar her türlü sapıklık, çoluğun çocuğun zihnine zorla sokulmaktadır. Bir dakikalık siyasî parti haberlerini vatandaşın sevmediğini, istemediğini iddia eden TRT yöneticileri, öbür taraftan saatlerce süren ve bir Adalet Partisi delegesi güldürücü tarafından yapılan : eşek anırmalı, kedi miyavlamalı, köpek havlamalı programları rahatlıkla ve bunlara on binlerce lira para ödeyebilmektedir.

EKREM DİKMEN (Trabzon) — Attan şimdi eşeğe bindiler.

BAŞKAN — Sayın Dikmen.

ÖZER ÖLÇMEN (Devamla) — Geçelim öbür vaatlere: Rüşvet, irtikap ve suiistimallerle mücadele edeceğiz demiş Demirel Hükümeti. Demiş ama iki yıldır kendi hakkındaki yolsuzluk soruşturmalarını bile sonuca bağlayamamış. Lockheed rüşvet iddiasını da bir arapsaçına döndürmüş ve bir şantaj aracı haline getirmiş. Her ikisinde de Hükümet ve onun başı : «Efendim bu olaylar bizim devrimizde değil, Ecevit devrinde oldu» diyorlar. Demek ki, önce bir gayri kanunî işlemin varlığını kabul ediyorsunuz, ortada bir gayri kanunî işlem var; ama sizin devrinizde olmamış, Ecevit'in devrinde olmuş. Bu, önemli bir nokta. Arkadaşlar, Demokratik Partiyi yolsuzlukların kimin devrinde yapıldığı değil, kimlerin yaptığı ilgilendirir. Bunların ortaya çıkarılması ve cezalandırılması bizi ilgilendirir. Denetim hakkına sahip bir sağ muhalefet olarak görevimiz de budur. Ortada, bu Lockheed işinde 13 milyon lira var. Lockheed olayını ortaya çıkaran Amerika Birleşik Devletleri yetkililerinin Türkiye'de dağıtıldığını öne sürdükleri rüşvet miktarı açıkça bu, bunu kimse tekzip etmedi. Ne için Hava Kuvvetleri Komutanı zorla istifa ettirilmiş-

tir?.. Buradan, Hükümetten cevap istiyoruz. Hakkında açılan askerî soruşturmada, beraat ettikten sonra ne için asıl soruşturma açtıranlar hakkında «Takibata gerek vardır» diye karar verilmmiştir?.. Sivil savcılık dosyaları görevsizlik kararı alarak, neden askerî savcılığa sevk etmiştir, niye?.. Hükümet, Amerika Birleşik Devletleri Adliye Bakanlığı ile neden Meclis Komisyonuna bilgi veremeyecek bir anlaşma yapmıştır?.. Bu anlaşma niye Anayasa'daki süresi içinde Meclislere sunulmamıştır?.. Üçüncü paketten sonra, asıl isimleri ihtiva ettiği söylenen diğer paketlerin Türkiye'ye yollanması neden durdurulmuştur?.. Askerî savcılık bu bilgi akımının durmuş olmasına rağmen, nasıl bir kesin hükme varmıştır da, radyolarda bangır bangır ilân edebilmiştir?.. Bilgi akımı durdu, nereden biliyor, kesin hükme varabiliyor askerî savcı?..

EKREM DİKMEN (Trabzon) — Oyun var, oyun.

ÖZER ÖLÇMEN (Devamla) — Temsilci Nezih Dural, bunca olaydan ve hadiseden sonra niye şimdi tevkif edilmiştir ve niye tevkif edilmiştir?.. Bütün bu sualleri bir tarafa bırakın, bu 13 milyon lira ne olmuş, nereye gitmiştir?.. Biz bunları denetim hakkımıza dayanarak sorup, öğrenmek isteyeceğiz, sonra da sayın Demirel çıkacak «Şereflerle, haysiyetlerle oynuyorsunuz» diyecek bize, öyle mi...

EKREM DİKMEN (Trabzon) — Onda var mı ondan?..

ÖZER ÖLÇMEN (Devamla) — Biz DP Grubu olarak diyoruz ki, bu işi savsaklamakla, asıl şerefiyle, haysiyetiyle oynanan biri varsa, o da asıl Türk Milletidir. Çünkü, bu Loockheed olayına bulaşan İtalyan Milleti, Japon Milleti, Hollanda Milleti Parlemlentoları vasıtasıyla, Adliyeleri ve Hükümetleri vasıtasıyla suçluları ortaya çıkarmış, cezalarını vermiş ve millet olarak aklanmışlardır; ama tüm Türk Milletini ordusuyla, parlamento-suyla, siviliyle bu şaibe altında daha fazla, kasıtlı olarak tutmaya hiç kimsenin hakkı yoktur. Namuslu olan, şerefli olan çıkar, bildiğini erkekçe açıklar. (AP sıralarından anlaşılmayan bir müdahale) Sen o sesi gidip de kendi süzcülerine yap.

M. VEDAT ÖNSAL (Sakarya) — Onda şeref, haysiyet ne gezer.

ÖZER ÖLÇMEN (Devamla) — Suçlu varsa, cezalandırılmadır; yoksa bize bu lekeyi süren birisi varsa, eğer suçlu yoksa, rüşvet alan yoksa, onu da ortaya çıkaralım, o zaman bize bu lekeyi milletçe sürenlerden hesap soralım. Bu yolsuzluk ve rüşvet

araştırma, soruşturma sonuçları bitmeden, bu Meclisten kimse erken seçim bahanesiyle kaçamaz. Önce bu araştırmalar ve soruşturmalar sonuçlanacaktır, ondan sonra erken seçim konuşulacaktır. Yoksa, düzinelerle dosya burada dururken, Meclis denetim fonksiyonunu yapmazken, bugünün Başbakanı, geçmiş Başbakanlar hakkında bir sürü iddia ve soruşturma mevcutken, bu «Meclis» Ben görevimi bitirdim, kendimi yenileyeceğim, seçime gidiyorum» diyemez, buradan kaçamaz.

Şimdi, Adalet Partisi de erken seçim istiyormuş, yani hükümeti yürütemeyeceğini anladı demektir; iyi bir gelişme bu, merhaledir; biz onu iki sene evvel söylemiştik, kabul etmemişlerdi, iki sene sonra bizim dediğimize geldiler, siz bu Hükümeti yürütemezsiniz, erken seçim istediğinize göre; ama bu sefer de bir değişiklik yapın da istifa yolunu deneyin, yine bu sefer muhtayla gitmeyin diyoruz biz de.

Sayın milletvekilleri, vaatlere göz atmaya devam edelim. Seçmen yaşını 18'e indireceğiz» demiş Hükümet. Yurt dışındaki vatandaşlarımıza oy vereceğiz demiş. Bu iki Kanunu da zorlayarak gündeme aldık, ön sıralarda; ama Hükümetin bunları çıkarmak istediğine, Hükümet partilerinin buna müspet rey verebileceğine inanmıyoruz. Vaat ettiği halde de Hükümet bunları tasarı olarak getirmemiş, milletvekillerinin teklifleri olarak gelmişlerdir.

Biraz da Millî Eğitim konusuna bakalım :

«Millî, ahlâkî, insanî ve manevî değerleri benimseyen bir nesil yetiştireceğiz» demiş Hükümet, Programında. «Çocuklarımızı zararlı yayınlardan koruyacağız; eğitimde fırsat eşitliği yaratacağız; ders kitaplarını millî ölçülere göre yazdıracağız» denilmiş.

Bugünkü manzara ise, bunun tam tersi bir görünüm içinde. Öğretmenler, «devrimci» ve «ülküci» diye iki kampa itilmekte ve yetiştirdikleri gençliği de bölmeye zorlanmaktadırlar.

Bu Hükümetin şakşakçılığını yapan bazı zevata kalitesiz, ilmî ve millî temellerden yoksun tek tip okul kitapları bastırılarak Türk gençliğinin temiz dimağlarında sual işaretleri yaratılmıştır.

Bu kitapların tümünü tetkik edemedik; ama gördüklerimiz bazı hükümler için yeterlidir. İçlerinde, ayrıcalık, bölücülükten tutun da, Marx'ın Manifestosuna kadar bulunan bu ki-

taplarda şeref kavramı kişinin cemiyetteki yeriyle orantılı olarak gösterilmiş ve bir işçi bir doktordan daha az şerefli gibi sapık fikirlere yer verilmiştir.

13-14 yaşındaki genç kızlarımıza ve delikanlılarımıza yüce dinimizi anlatmak için yazılan din bilgisi kitaplarında ise, pislik neveleri tasnif edilmekte; katı pislik, sıvı pislik diye pislik cinsleri anlatılmakta; namaza katı pisliğin mani olan gramajı verilmekte ve eğer elbiselerin üzerine 3 gramdan fazla pislik bulaşmışsa namaz kılınamayacağı; az bulaşmışsa kılınabileceği anlatılmaktadır.

Aynı kitapta, avret yerlerinin elbiseden belli olmasının namaza mani teşkil etmeyeceği yazılıdır.

Muhterem arkadaşlar, bu mudur sizin kızlarınıza, oğullarınıza vereceğiniz islâmî bilgiler? Bunu da yazan sizin, Diyanet İşleri Başkanlığına getirdiğiniz zattır.

Muhterem milletvekilleri, vaktim dolmak üzere olduğu için fazla teferruat girmeden, satırbaşları halinde bu Hükümetin neler vaat edip, bugün ne duruma soktuğuna sadece başlıklar şeklinde temasla yetineceğim.

«Üniversitelere girişi ve öğrenimi kolaylaştıracamız» demişler; «Fırsat eşitliği yaratacağız» demişler. 350 bin lise mezunu imtihana giriyor, 50 bini alınıyor, 300 bin açıkta. «Fırsat eşitliği» meselesi de, eğer çocuk Ankara'da, İstanbul'da koleje gitmişse, babasının parası var, hazırlık yetiştirme kurslarında da iyi bir yetişme görebiliyorsa ancak o 50 binin içine girebiliyor; bunun da adı fırsat eşitliği.

Zaten bunları anlatmak abes. Açık üniversite sayısı parmakla sayılır hale geldi Türkiye'de. Ankara'da iyi giden bir Ortadoğu vardı, ona da Millî Hareket Partisinin resmî organında makale yazan bir rektör atadılar, maşallah, onu da felç hale getirdiler Hükümettekiler.

«Vekil imamlar konusunu âdil çözüme bağlayacağız» demişsiniz, bu zavallı insanların meselesi kangren olmak üzere.

«Yüksek İslâm Enstitülerini Akademi haline getireceğiz» demişsiniz, hâlâ getirilmedi.

«Enflasyonla etkili mücadele yapacağız» demişsiniz, geçen yıl % 25, bu yıl % 30'u aşacağı tahmin ediliyor.

«Spekülatif kazançları önleyeceğiz» demişsiniz, değil bu işi önlemek, bunu meşru bir meslek haline getirmişsiniz.

«Türk parasının iç ve dış değerini koruyacağız» demişsiniz, sadece Hükümete geldiğinizden beri 8 kere ayarlama adı altında devalüasyon yapmışsınız.

«Kamu harcamalarında israfı önleyici, tasarruf eğilimini artırıcı tedbirler alacağız» demişsiniz; israfı teşvik etmişsiniz, tasarrufu ortadan kaldırmışsınız.

«Sermaye piyasasını geliştireceğiz» demişsiniz. Bir piyasa geliştirdiniz ama; milletvekili ödünç alıp vererek geliştirdiğiniz bir piyasa var ama; milletvekillerinin eğer sermaye olduğunu kabul ediyorsanız, bunu da sermaye piyasası olarak biz kabul edelim. (CHP sıralarından «bravo» sesleri, alkışlar)

«Vergiye malî gücü olandan alacağız» demişsiniz, bizzat Başbakan Yardımcısınız tam tersini söylemiş.

«Geçim indirimini yükselteceğiz» demişsiniz, hâlâ 1964 yılındaki seviyede, 300 lirada duruyor.

«İşsizliği önleyeceğiz» demişsiniz, evet, onu kısmen önlediğiniz doğru. Hükümet partlerine kaydolup yemin edip aida: ödeyen partililer için işsizlik önlemiştir, o doğru.

«KİT'leri rasyonalize edeceğiz» demişsiniz, bunların geçen yılki açığını 4,5 milyardan bu yıl maşallah 19 milyar liraya çıkarmışsınız. Bunun adına rasyonalize etmek değil, belki de sosyalize etmek denir.

«Millî harp sanayiini kuracağız» demişsiniz. Kayseri'de hayatında hiç uçak imâl etmemiş, 50 kişilik bir küçük Alman atelyesine nakliye uçağı yaptıracamız diye propaganda yapıp, konu Spiegel Dergisinde alay konusu olunca meseleden vazgeçmişsiniz.

SELÇUK İMAMOĞLU (Kayseri) — Nereden aldın onu?

ÖZER ÖLÇMEN (Devamla) — Spiegel Dergisinden okudum. Spiegel'den. Hadi oradan carım sen de.

BAŞKAN — Müdahale etmeyin efendim.

ÖZER ÖLÇMEN (Devamla) — Kendiniz gidin, Millî Savunma Bakanınıza sorun.

SELÇUK İMAMOĞLU (Kayseri) — Nereden aldın onu?

BAŞKAN — Lütfen müdahale etmeyin efendim yerinizden.

M. VEDAT ÖNSAL (Sakarya) — Konuşma oradan köpek herif, hırsız herif.

ÖZER ÖLÇMEN (Devamla) — Millî Savunma Bakanına sor, Millî Savunma Bakanına.

M. VEDAT ÖNSAL (Sakarya) — Hayvan herif, bağırma yerinden.

ÖZER ÖLÇMEN (Devamla) — Maket bile yapmamış o firma.

BAŞKAN — Müdahale etmeyin efendim, yerinizden.

Sayın Önsal, sayın Önsal, lütfen yerinizden müdahale etmeyin.

ÖZER ÖLÇMEN (Devamla) — Gocunanlar var görüyorsunuz, gocunanlar.

Millî harp sanayii konusunda muhterem arkadaşlar ikinci bir eylemi daha var bu hükümetin, ikinci bir faaliyeti daha var; o da sayın Erbakan'ın bundan sonraki Karadeniz gezisine yerli imalât denizaltılarımızla gideceği. Hükümetin millî harp sanayii konusunda iki icraatı var, ikisi de bu.

«Deniz yatağı altındaki tabii kaynaklar araştırılıp, yararlanılacak» denmiş 2 yıl evvelki Hükümet programında. Evet, bir zamanlar boyanması dahi millî bir hadise haline gelen Hora Gemisi şimdi acaba hangi limanda, çok merak ediyoruz.

Petrol üretimi, maalesef yerli petrol üretimi hükümette bulunduğunuz süre içinde sürekli olarak düşmüştür ve barajlar Kralı diye takdim ettiğiniz Başbakanınız, Türkiye'nin elektrik şebekelerini komünist Rusya'ya ve komünist Bulgaristan'a bağlamıştır.

«Köylere telefon getireceğiz» dediğiniz vaatlere karşılık, şehirlerimizde bile hâlâ telefonla doğru dürüst konuşulmaz haldedir. Buna karşılık küçük 300 haneli Yunan adaları bile, dünyanın her tarafına otomatik telefon hatları ile bağlanmıştır, teleksi vardır, bilmem nesi vardır.

«Türkiye'de sanayi hamlesi yapacağız» diyorsunuz. Hangi yabancı işadami gelip de Türkiye'den iş yapacak dünya ile? Daha teleks tertibatı kuramamışsınız Türkiye'ye.

Gümrük kapılarının ıslahını söylüyorsunuz. Hangi gümrük kapısı canım. Gümrük kapılarından TIR kamyonları girer, arayan soran yoktur. Zavallı işçi, çocuğuna bir bebek hediye getirir. Rüsvetsiz geçiremez. Sonra da gümrük kapılarını ıslah edeceklermiş.

OSMAN AYKUL (Burdur) — Ormanları da yağma ederler.

ÖZER ÖLÇMEN (Devamla) — «Zirai alet, traktör imalatı demişsiniz». Bitmiyor ki, öyle şey vaatmişsiniz, hepsinin tersini yapmışsınız. Hangisini okuyayım. İki yılda yaptığımız rezaleti iki saatte anlatmaya imkân var mı? (CHP ve DP sıralarından alkışlar) Vazgeçtim anlatmaktan. Hepsi tersine olmuş, söylediklerinizin. Hiç bir şey yapmamışsınız velhasıl.

Türkiye bugün ekonomik güvenliğimiz, dış güvenliğimiz, iç güvenliğimiz açısından tehlikeli bir noktaya gelmiştir arkadaşlar. Dış güvenliğimiz açısından mensubu bulunduğumuz hür demokratik camiaya, pozisyonumuz ve meselelerimiz yeterince anlatılmamış. Binlerce yıllık Türk Devletinin Orta Doğu, Avrupa ve dünya dengesindeki önemi vurgulanamamıştır. Bu Hükümet Nato ve Ortak Pazarla bozulan münasebetlerimizi komünist blokla flört yaparak dengeleyebileceği inancına kapılmış, fakat iki tarafa da maalesef itimat telkin edememiştir. Bir yandan Nato ortağımız Amerika Birleşik Devletlerine üstlerimiz kiralananmaya kalkılmış, anlaşma Amerikan Parlamentosunca onaylanmamış. Öte yandan da, Rusya ile dostluk paktı hazırlıklarına girilmiştir. Ortaklarımızla ve çevremizle olan ilişkilerimiz Kıbrıs'ta vermeye zorlandığımız toprak tavizine bağımlı hale getirilmiş ve işin kötüsü buna Hükümetin bir kanadı ve basının bir kısmı da inandırılmıştır. Hükümetin hedefsiz ve gayri mütecanis dış politikası, dünya platformlarında Türkiye'nin geleneksel güvenilirliğini kaybetmesine ve yalnız adam durumuna düşmesine sebep olmuştur. Demokratik Parti Grubu Türk Milletinin istikbâli üzerinde ne enternasyonal mason localarının, ne de sosyalist enternasyonellerin söz sahibi olmasına rıza göstermeyecektir. (DP sıralarından brova sesleri)

Dış güvenliğimizle bağlantılı olarak, iç güvenliğimizde müessir olmayan, gayri ciddi bir Hükümetin elinde milletin kamlara ayrıldığı, komünizmin ve ülkeyi bölmeyi hedefleyen her türlü yurt dışı akımın rahatlıkla eyleme dönüşebildiği bir ortama sokulmuştur. Hükümetin ileri gelenleri, kendilerine yönelik yolsuzluk iddialarından arınamadıkları için, bir yandan sol bunu gelişme vesilesi yapmakta, öte yandan bu emsal hukuk devleti düzeninin sarsılmasına, vatandaşın devlete ve Kanuna olan saygısının kaybolmasına sebep olmaktadır.

Bu Hükümet sadece parti çıkarlarını ön planda tutan, devlet kasasından etraf zengin etmeyi ve seçim kazanmayı hedefle-

yen hesapsız ve bilinçsiz ekonomik politikası ile ülkeyi tehlikeli ipotekler altına sokmuştur. Bu bütçe tasarısı da bu politikann son eseridir.

Bu bütçe hazırlanışıyla, bağlanışıyla, müzakeresi ve oylamasıyla, gayri ciddi, hayalci, yağmacı ve dayanaksız bir bütçedir. Bu bütçe yeni kaynak yaratmak şöyle dursun, eski kaynakları da kurutan bir bütçedir. Bu bütçe vergi yükünü artıran ve bunu özellikle dar gelirli işçi, memur ve ücretlilere, tarım kesimine yükleyen bir bütçedir. Bu bütçe enflasyonu ve hayat pahalılığını artıran bir bütçedir. Bu bütçe köylüyü ve çiftçiyi ihmal eden bir bütçedir. Bu bütçenin kendi değil, borcu büyük bir bütçedir. Bu bütçenin kendi değil, açığı büyük bir bütçedir. Bu bütçe yatırımları durduran, sadece göstermelik seçim duvarlarına para ayıran bir bütçedir. Bu bütçe devlet kuruluşlarının açıklarını artıracak bir bütçedir. Bu bütçe iç ve dış borçları en yüksek düzeye çıkaracak bir bütçedir. Bu bütçe dış ticaret açığımızın en fazla olacağı bir bütçedir. Bu bütçe dış borçların, faiz taksitlerinin ana borca yaklaşık derecede artacağı bir bütçedir ve nihayet korkumuz, bu bütçe Türk Devletinin dış itibarına gölge düşürebilecek bir bütçedir.

İşte, iki yıldır vaatlerini yerine getirmemiş, ülkeyi dış, iç ve ekonomik güvenlik açısından tehlikeli bir noktaya getirip, üzerine bu seçimi kurtarma tasarısını bütçe diye takdim etmiş bir Hükümet ve üniversitesi olup, okuması tehlikede, işçisi ve işvereni olup iş barışı tehlikede; Millî Güvenlik Kurulu olup, millî güvenliği tehlikede bir Türkiye.

BAŞKAN — Sayın Ölçmen, beş dakikanız var.

ÖZER ÖLÇMEN (Devamla) — Tamam sayın Başkanım.

Biz bu çıkmaza çare bulacak tek ve yegane kuruluşun Parlamento olduğuna samimiyetle inanıyoruz. Bu Yüce Heyetin, bugünkünden her halükârda daha iyi bir çözüm yolu çıkarabileceği inancını taşıyoruz. Bu inanç içinde, anarşinin kendi içinde bile yeşermesine mani olmaktan aciz bu Hükümete ve onun zihniyetinin her yönüyle bir vesikası hüviyetini taşıyan 1977 yılı bütçe tasarısına, Demokratik Parti olarak ret oyu vermeyi, demokratik sağ görüşün bir gereği sayıyoruz.

Muhterem milletvekilleri, bu anlayış ve görüş içinde Demokratik Parti Grubu adına ve beni dinlemek lütfunda bulun-

duğunuz için şahsım adına Yüce Heyetinize saygılarımı arz ederken, Anadolu'da, her Anadolu insanının bir duasını burada tekrarlayarak sözlerimi bağlayacağım. Cenabı Hak'tan milletimize haysiyetli bir Hükümet, hayırlı evlâtlar ve helâl rızk niyaz ederek sözlerimi tamamlıyorum.

Saygılar sunarım. (DP ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim sayın Ölçmen.

04SA 1010 (4)

ULB Halle
000 453 560

3/1

BASIN - YAYIN GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Başbakanlık Basımevi
1977 — A N K A R A

